ORTA ANADOLU KALKINMA AJANSI

SOSYAL KAPSAYICI YEŞİL GEÇİŞ (SoGreen)
GERİ ÖDEMELİ FİNANSMAN DESTEĞİ PROGRAMI

2026 Yılı Geri Ödemeli Finansman Desteği
Başvuru Rehberi

Referans No: TR72/26/SGR

Programın İlan Tarihi	**: 23/03/2026**
Son Başvuru Tarihi	**: 08/05/2026**
Taahhütname İçin Son E-imza/Teslim Tarihi/ Saati	**: 15/05/2026** **: 17:00**

PROGRAMIN KÜNYESİ		
PROGRAM BİLGİLERİ	**ADI**	**İLAN TARİHİ**
	SOSYAL KAPSAYICI YEŞİL GEÇİŞ (SOGREEN) GERİ ÖDEMELİ FİNANSMAN DESTEĞİ PROGRAMI	**23/03/2026**
PROGRAMIN GENEL AMACI	TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren KOBİ[1]'lerin yeşil geçişe konu faaliyetlerinin Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi.	
PROGRAMIN ÖZEL AMACI	TR72 Bölgesi'nde tarım, madencilik, imalat, enerji ve konaklama sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin döngüsel ekonomi, kaynak verimliliği ve sürdürülebilir üretim uygulamalarına geçişlerinin desteklenmesi yoluyla kadın ve gençlerin istihdam olanaklarının artırılması ve yüksek katma değerli üretimin geliştirilmesi.	
PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ	Proje, aşağıda belirtilen öncelik alanı ile uyumlu olmalıdır. **PROGRAMIN ÖNCELİĞİ:** Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçişin Desteklenmesi Proje tekliflerinin AB 2020 Yeşil Taksonominin aşağıda belirtilen çevresel hedeflerden en az birine katkıda bulunacak şekilde bölgelerde yeşil geçişin hızlandırılmasını sağlaması beklenmektedir: 1. İklim değişikliğini azaltma 2. İklim değişikliğine uyum 3. Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması 4. Döngüsel ekonomiye geçiş 5. Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü 6. Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyon Bununla birlikte başta kadın ve gençler olmak üzere yeşil geçişten etkilenecek hedef kırılgan gruplara yeni istihdam imkanları oluşturan veya halihazırda çalışanların daha iyi iş olanaklarına kavuşmalarını sağlayan proje teklifleri öncelikle desteklenecektir.	
PROGRAMIN BÜTÇESİ	260.000.000 TL	
PROJE BAŞINA KULLANILABİLECEK DESTEK TUTARI (Proje Bütçesi)	Asgari: 2.500.000 TL Azami: 7.500.000 TL	
PROJE SÜRESİ	Azami 6 ay	
PROGRAM SÜRESİ	30 Ay (Geri ödeme dönemi, proje sözleşmesi imzalandıktan 6 ay sonra başlayacaktır.)	
DESTEK BİLGİLERİ	Geri ödemeli finansman desteği kapsamında KOBİ'lerin programın belirlenen önceliklerine ilişkin yatırımları 6 ayı geri ödemesiz, azami 24 ay eşit taksitlerle geri ödemeli toplam 30 ay vadeli, herhangi bir faiz ya da kar payı olmaksızın desteklenecektir.	

[1] Mikro işletmeler hariç KOBİ'ler (250 kişiden az çalışan istihdam eden, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 1 milyar lirayı aşmayan işletmeler.)
)

AVANTAJ PUAN KRİTERLERİ	1. Kadınlar veya gençler (18-35) tarafından sahip olunan ya da yönetilen KOBİ'ler, 2. Yönetim kadrosunun yüzde ellisinden fazlası kadınlardan veya gençlerden oluşan KOBİ'ler, 3. Ortaklık yapısına sahip KOBİ'lerde, ortaklığın yüzde ellisinden fazlasının kadınlara veya gençlere ait olduğu işletmeler. 4. Kadın, genç ve diğer kırılgan gruplara yönelik yeni istihdam sağlanması, 5. Bölge Planı ve varsa bölgesel gelişmeye yönelik hazırlanan diğer strateji ve analiz raporlarında yeşil geçiş süreci için daha kırılgan olarak belirlenen illerin/ilçelerin hedeflenmesi 6. Personeline Kamu Gözetimi Kurumu'nun akredite ettiği kuruluşlar tarafından düzenlenen Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Uzmanlığı (KSRU) eğitimi aldırılması
UYGUN BAŞVURU SAHİPLERİ	Ajansın protokol imzaladığı Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O Şubelerinden kredi uygunluk belgesini almış; TR72 bölgesinde yasal olarak kayıtlı, Bölüm 2.1.1'de belirtilen sektörlerde faaliyet gösteren (küçük ve orta büyüklükteki) KOBİ'ler.
BÜTÇE KISITLARI	Proje bütçelerinde aşağıdaki kısıtlar uygulanacaktır; 1. Sarf malzemesi giderleri, proje bütçesinin yüzde 5'ini aşmamalıdır. 2. Sadece sınırlı deneme üretimi amacıyla kullanılmak üzere hammadde giderleri, proje bütçesinin yüzde 5'ini aşmamalıdır. 3. Küçük ölçekli yapım işleri (yenileme, tadilat, onarım, boya, badana, montaj ve makine/ekipman kurulumuna yönelik benzeri işler), proje bütçesinin yüzde 30'unu aşmamalıdır. 4. Yenilenebilir enerji yatırımları içeren projelerde yenilebilir enerji yatırımları toplam proje bütçesinin yüzde 50'sini aşmamalıdır.
KAYS ÜZERİNDEN İLK BAŞVURU TARİHİ	**23/03/2026**
KAYS ÜZERİNDEN SON BAŞVURU TARİHİ/SAATİ	**08/05/2026 – 23:50**
TAAHHÜTNAME İÇİN SON TESLİM TARİHİ/SAATİ	**15/05/2026 - 17:00**

İÇİNDEKİLER

1. DESTEK PROGRAMININ ADI 10
1.1. Giriş 10
1.1.1 T.C. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı 10
1.1.2 Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak 10
1.1.3 Desteğin Arka Planı ve Gerekçesi 11
1.2. Programın Amaçları ve Öncelikleri 18
1.3. Ajans Tarafından Sağlanacak Mali Destek 20
2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR 22
2.1 Uygunluk Kriterleri 23
2.1.1 Başvuru Sahiplerinin uygunluğu: Kimler Başvurabilir? 23
2.1.2 Ortaklar, İştirakçiler ve Yükleniciler 26
2.1.3 Projelerin Uygunluğu 26
2.1.3.1 Süre 26
2.1.3.2 Proje Uygulama Yeri 26
2.1.3.3 Proje Konuları 26
2.1.3.4 Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler 30
2.1.4 Maliyetlerin Uygunluğu 31
2.1.4.1 Uygun Maliyetler 32
2.1.4.2 Uygun Olmayan Maliyetler 33
2.2 Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler 34
2.2.1 Başvuru Formu ve Destekleyici Belgeler 34
Başvuru Aşamasında Hazırlanması Gereken Belgeler 35
Ajansa Sunulacak Belgeler 35
Sözleşme Aşamasında Hazırlanması ve Sunulması Gereken Belgeler 36
2.2.2 Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır? 36
Başvuruların Alınması İçin Son Tarih 37
2.2.3 Son Başvuru Zamanı 37
2.2.4 Daha Fazla Bilgi Almak için 38
2.3 Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi 38
2.3.1 Ön İnceleme 39
İdari Kontrol 40
Uygunluk Kontrolü 40
2.3.2 Teknik Değerlendirme 41

2.4 Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi 44
2.4.1 Bildirimin İçeriği 44
2.5 Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları 44
Ödemeler: 45
Geri Ödemeler: 46
2.6 Proje Performans Göstergeleri 46

TANIMLAR

Ajans: T.C. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Ara Rapor: Sözleşmede belirtilen dönemler itibarıyla, Proje Uygulama Rehberinde belirtilen usul ve esaslara uygun olarak, yararlanıcı tarafından proje uygulama süresince hazırlanan ve sunulan rapor

Bakanlık: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Başvuru Rehberi: Ajans tarafından başvuru sahipleri için hazırlanan, destekten yararlanabilecek gerçek ve tüzel kişileri, başvuruda bulunabileceklerde aranan şartları, başvuru ve yararlanma şekil ve şartlarını, destek konusu öncelik alanını, destekten karşılanabilecek uygun maliyetleri, seçim ve değerlendirme kriterlerini, eş finansman yükümlülüklerini, standart başvuru belgelerini ve diğer gerekli bilgileri, ayrıntılı, açık ve anlaşılır bir dille açıklayan ve ajansın internet sitesinde yayımlanan rehber belge

Başvuru Sahibi: Destek almak üzere Başvuru Formunda yer alan "Başvuru Sahibinin Beyannamesi"ni imzalayarak Ajansa başvuran ve bu rehberde uygun olarak tanımlanan gerçek ya da tüzel kişi

Bölge Planı: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan; 9253 sayı ve 16 Aralık 2024 tarihli Cumhurbaşkanı Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren TR72 Bölgesi 2024-2028 Bölge Planı metni

Değerlendirme Komitesi: Proje tekliflerini başvuru rehberlerinde belirtilen esaslara göre değerlendirmek üzere, alanında en az beş yıllık tecrübeye sahip ve en az beş üyeden oluşan komite

Destek Yönetimi Kılavuzu: Ajanslarla karşılıklı etkileşim halinde Bakanlık tarafından hazırlanan ve Ajansın sağlayacağı destekler ile bunların izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik temel ilke ve kuralları, iş akış ve tanımlarını, raporlama usul ve esaslarını, destek yönetimi sürecinde kullanılan ilgili belge ve formların standartlarını, yararlanıcılarla imzalanacak tip sözleşme formatını, bilgi sistemlerinin ve veri tabanlarının kullanımını ve gerekli diğer hususları belirleyen el kitabı

Finans Kurumu: Başvurusu uygun bulunan işletmelere desteğin transferini ve Ajansa geri ödenmesinin takibini yapacak olan Vakıf Bankası A.Ş.

Genel Sekreter: Ajansın icra makamı olan Genel Sekreterliğin üst amiri

Genç: 18-35 yaş arasındaki bireyler

Geri Ödemeli Finansman Desteği: SoGreen Projesi kapsamında Ajansın protokol imzaladığı temerküz şube vasıtasıyla başvuru rehberine uygun projelere sağlayacağı mali destek

Görünürlük Rehberi: Desteklenen proje kapsamında Ajans, Bakanlık ve Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankasının (Dünya Bankası)görünürlüğünün nasıl sağlanacağına ilişkin usul ve esasları içeren belge

İzleme: Ajansın, uygulama aşamasına geçmiş proje ve faaliyetlerde öngörülen amaç ve hedeflere ulaşmasına yardımcı olmak, uygulamanın belirlenen ilke ve kurallara, kalkınma ajansları mevzuatına ve sözleşme hükümlerine uygun yürümesini sağlamak adına düzenli ve sürekli olarak veri toplamasına, uygulamaya ilişkin riskleri önceden tespit ederek düzeltici ve önleyici tedbirler almasına, uygulama performansını takip etmesine ve denetim faaliyetleri yapabilmesine imkân verecek bilgilerin kayda geçmesini sağlamak üzere yürüttüğü, tarafsız yönlendirme ve takip faaliyeti

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS): Ajanslar arası uygulama birliğini sağlamak amacıyla ajansların; yatırım destekleme, proje destekleme, çalışma programı, bütçe, muhasebe, insan kaynakları, performans ölçme faaliyetleri ile ilgili ve ilişkili gerçek ve tüzel kişilerin ihtiyaç duyulan veri ve bilgilerinin muhafaza edildiği veri tabanı başta olmak üzere iş ve işlemlerinin yürütüldüğü internet tabanlı e-devlet hizmeti (https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr/)

Kredi Uygunluk Belgesi: Finans kurumundan alınan, başvuru sahibinin kredibilitesini gösteren belge

Menfaat İlişkisi: Projenin hazırlığı, değerlendirilmesi, seçimi, onayı, uygulamasının teknik açıdan desteklenmesi ve izlenmesi ile diğer aşamalarında görev alanların, görevlerinin gizliliğini veya tarafsızlığını etkileyecek kendilerine, yararlanıcılara ya da başkalarına maddi veya manevi menfaat temini sağlayabilecek her türlü durum

Nihai Rapor: Proje Uygulama Rehberi'nde öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yararlanıcı tarafından proje uygulama süresinin sonunda sunulan rapor

Program: Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı

Proje: SoGreen Projesi Altbileşen 1(a)'da tanımlanan geri ödemeli finansman desteğinden yararlanmak üzere Ajansa sunulan, KOBİ'lerin üretim süreçleri ve iş modellerinin yeşil geçişe konu yatırımlarının desteklenmesine odaklanmış, bütçesi ile bütünlük arz eden, belirli süreli ve düzenli faaliyetler bütünü

Proje Özel Hesabı: Yararlanıcı tarafından projeye özel olarak açılan ve desteğe konu proje harcamaları ile desteğin geri ödenmesi ile ilgili iş ve işlemlerin gerçekleştirileceği banka hesabı

Proje Uygulama Birimi: SoGreen Projesi bileşenlerinin uygulanmasında görev alan uzmanlardan oluşan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulmuş uygulama birimi

SoGreen Projesi: Dünya Bankası ile T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında imzalanan krediye konu Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi

Sonuç Odaklı Program: Yönetmelikte belirtilen bölgesel program tanımına uygun olarak, stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere, belirli bir sektör, tema veya mekânda kalkınma sonuçları elde etmek amacıyla alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri içeren, nitelikli analize dayanan, ilgili kurumlarla iş birliği halinde hazırlanan, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan orta vadeli (tercihen 3 yıllık) programlar

Sözleşme: Ajans ile yararlanıcı arasında imzalanan, destekten yararlanma ilke ve kurallarını, ödeme usul ve esaslarını, tarafların hak ve yükümlülüklerini ve bu yükümlülüklerin ihlalinin sonuç ve müeyyidelerini düzenleyen anlaşma ve ekleri

Sözleşme Makamı: T.C. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

Taahhütname: Proje başvurusu elektronik olarak tamamlandığında, KAYS üzerinden oluşturulup e-imza ile imzalanan ya da ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilen belge

TR72 Bölgesi: Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinden oluşan Düzey 2 Bölgesi

Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası (Dünya Bankası): T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı ile

imzalanan ikraz anlaşması kapsamında SoGreen Projesinin finansmanını sağlayan uluslararası kuruluş.

Usulsüzlük: Projenin herhangi bir aşamasında; yanlış veya yanıltıcı bildirimde bulunmak, sahtecilik yapmak, hile ve dolanlı hareketlerde bulunmak ve Yönetmelik ile Yönetmeliği tamamlayıcı nitelikte hazırlanan her türlü belge ve düzenlemede belirtilen ilke ve kurallara aykırı olarak sözleşmede değişiklik yapmak gibi sözleşme ilişkisini ihlal eden fiil ve davranışlar

Yararlanıcı: Program kapsamında Ajanstan destek almaya hak kazanan ve Ajans ile destek sözleşmesi imzalayan tüzel kişi

Yetkili/Yasal Temsilci(ler): Başvuru sahibini temsil ve ilzama yetkili kişiler

Yönetim Kurulu: TR72 Bölgesi illerinin Valileri, İl Merkez/Büyükşehir Belediye Başkanları, İl Genel Meclis Başkanları, İl Ticaret ve Sanayi Odası Başkanları ve Ajans Genel Sekreterinden müteşekkil Ajans karar organı

Yönetmelik: Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği
BGUS: Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
BMİDÇS: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
DB: Destekleyici Belge
DK: Değerlendirme Komitesi
DYK: Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu
FSM: SoGreen Projesi Finansal Destek Rehberi (*Financial Support Manual*)
KAGM: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü
KAYS: Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi
KDV: Katma Değer Vergisi
KOBİ: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KOSGEB: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme İdaresi Başkanlığı
NACE: Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
OECD: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OSB: Organize Sanayi Bölgesi
PAD: SoGreen Proje Değerlendirme Dokümanı (*Project Appraisal Document)*
PUB: Proje Uygulama Birimi
PYB: Program Yönetimi Birimi
POM: SoGreen Proje Uygulama Rehberi *(Project Operations Manual)*
SEGE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi
SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu
SoGreen: Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi
SOP: Sonuç Odaklı Program
SSSL: Sıkça Sorulan Sorular Listesi
TSO: Ticaret ve Sanayi Odası
YDO: Yatırım Destek Ofisi
UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
ÇSYÇ: Çevre ve Sosyal Yönetim Çerçevesi

1. DESTEK PROGRAMININ ADI

1.1. Giriş

1.1.1 T.C. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı

T.C. Orta Anadolu Kalkınma Ajansı (**Ajans**); Kayseri, Sivas ve Yozgat illerini kapsayan ve **TR72 Bölgesi (Bölge)** olarak adlandırılan bölgede hizmet vermek üzere 14.07.2009 tarihli ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan ülke genelindeki 26 kalkınma ajansından biridir. Ajansın merkezi Kayseri ili olup diğer TR72 Bölgesi illerinde Yatırım Destek Ofisleri (**YDO**) aracılığıyla faaliyetlerini yürütmektedir. Kalkınma ajanslarının ulusal düzeyde koordinasyonundan **T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı** (**Bakanlık**) sorumludur.

Ajansın temel görevi; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle; kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası, bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

Bakanlığın koordinasyon kapsamındaki görevleri ise; bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltıcı tedbirleri almak; planlama, programlama ve projelendirme konularında ajanslara rehberlik ve danışmanlık yapmak, plan program ve projelerin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek, ajansların işlevlerini etkili ve verimli olarak yerine getirebilmesi için merkezi düzeyde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak ve bölgesel gelişmeye yönelik iç ve dış kaynaklı fonların ajanslara tahsisi ile bunların kullanımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

1.1.2 Desteğin Tanımı ve Yasal Dayanak

Programa ilişkin yasal dayanak ve Program kapsamında desteklenecek faaliyetlerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar:

- 15/07/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname)[2],
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Dünya Bankası arasında 22.10.2024 tarihinde imzalanan SoGreen ikraz anlaşması,
- SoGreen Projesi uygulama esaslarını içeren Proje Yönetim Rehberi (POM), Finansal Destek Rehberi (FSM) ile Çevresel ve Sosyal (Ç&S) Yönetim ile ilgili dokümanlar
- Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği[3] (Yönetmelik) ve
- Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu[4] (DYK)

[2] Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 16. bölümü, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere oluşturulacak kalkınma ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

[3] Bu Yönetmelik, kalkınma ajansları tarafından, kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve diğer gerçek veya tüzel kişilere sağlanacak mali ve teknik destekler ile bunların yönetimi, kullandırılması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve denetimine ilişkin usul ve esasları kapsar.

[4] Bu Kılavuz; kalkınma ajansları tarafından sağlanacak desteklerin etkin, etkili, şeffaf ve güvenilir bir programlama, yönetim, uygulama, izleme ve değerlendirme sistemi çerçevesinde gerçekleştirilebilmesi ve farklı Ajansların bulundukları bölgelerin özelliklerinin gerektirdiği alanlar dışında, Ajanslar arasında uygulama farklılıkları olmaksızın rasyonel standartların oluşturulması amacıyla Bakanlıkça hazırlanmıştır. Kılavuz'un Yönetmeliğe aykırı hükümleri uygulanmaz.

hükümleri esas alınarak belirlenmiştir.

Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı (Program Kısaltması), Ajansın başvuru rehberine uygun projelere aracı kurumlar vasıtasıyla geri ödemeli finansman desteği sağlamak suretiyle sağlayacağı mali destek programıdır.

İlgili Yönetmeliklere göre hazırlanan rehberlerde Ajanslar, destek programlarına başvuru yapabilecek kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların niteliklerini, destek konusu öncelik alanını, destek limitlerini, seçim ve değerlendirme kriterlerini ve destek programına ilişkin diğer hususları belirler.

Bu programa ilişkin usul ve esaslar, Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı Başvuru Rehberi'nde (Başvuru Rehberi) detaylıca açıklanmıştır. Bu sebeple, programa proje başvurusu yapacak tüm paydaşların başvuru rehberini dikkatlice okumaları gerekmektedir. Başvuru sahipleri başvuruda bulundukları andan itibaren ilgili mevzuat hükümlerini ve bu rehberde yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

1.1.3 Desteğin Arka Planı ve Gerekçesi

A) Desteğin Gerekçesi

İklim değişikliği, insanlığın yüzyıllardır süregelen faaliyetlerinin dünyamıza olumsuz etkisinin bir sonucu olarak günümüzün en büyük küresel endişelerinden biri haline gelmiştir. Sanayi Devriminden bu yana fosil yakıtların yoğun bir şekilde kullanılması, doğal kaynakların aşırı tüketilmesi, ekosistem tahribatı ve biyolojik çeşitlilik kaybı iklim değişikliğinin itici unsurlarını oluşturmuştur. İklim değişikliğine bağlı olarak oluşan aşırı sıcak hava dalgaları, ani ve şiddetli yağışlar, sel ve kuraklık gibi aşırı iklim ve hava olaylarında hem bölgesel hem de küresel ölçekte yıllar içerisinde artış yaşanmıştır.[5]

İklim değişikliği ile küresel bazda mücadele kapsamında 1992 yılında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS), 1997 yılında Kyoto Protokolü ve 2015 yılında Paris Anlaşması kabul edilmiştir. Paris Anlaşması ile birlikte, iklim değişikliği ile mücadelede paradigma değişikliğine gidilerek küresel sıcaklık artışının sınırlandırılmasına yönelik sayısal hedefler belirlenmiştir. Anlaşma ile belirlenen küresel sıcaklık artışının 1.5°C ile sınırlandırılması hedefine ulaşılabilmesi için 2030 yılına kadar yüzde 45 emisyon azaltımının sağlanması ve yüzyıl ortasına kadar net sıfır emisyona ulaşması gerektiği ifade edilmiştir.

Türkiye, 2004 yılında taraf olduğu BMİDÇS'nin "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler" ilkesi çerçevesinde hem sera gazı emisyonlarının azaltılması hem de iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum sağlanması konularında çalışmalarını sürdürmektedir. 11 Kasım 2021 tarihinde Paris Anlaşmasına taraf olması ile birlikte Türkiye, Ulusal Katkı Beyanının (NDC) güncellenmesi, İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı ve 2053 Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisinin hazırlanması çalışmalarına Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliği ile başlamıştır. Bu çerçevede 2015 yılında Referans Senaryoya kıyasla yüzde 21'e kadar azaltım olarak açıklanan ulusal karbon azaltım hedefi, güncellenerek yüzde 41'e yükseltilmiş ve Güncellenmiş Birinci Ulusal Katkı Beyanı 13 Nisan 2023 tarihinde BMİDÇS'ye sunulmuştur.[6]

Karbonsuzlaşma ile birlikte yaşanacak dönüşüm sürecinde en çok tartışılan konulardan biri, bu dönüşümün istihdamda yaratacağı etkiler ve bu etkilerin adil dönüşüm çerçevesinde nasıl ele alınacağıdır.

[5] İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030), Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
[6] İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030), Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Karbonsuzlaşma konusunda belirlenen hedeflere ulaşmak için uygulayacağı politikalar ile Türkiye, daha yeşil ve daha sürdürülebilir üretime geçiş, yüksek büyüme ve istihdam fırsatları konularında pozitif ekonomik dönüşüm sağlayacaktır. Ancak bu süreçte bazı sektörlerdeki çalışanların işgücü piyasasından dışlanarak dezavantajlı hale gelmesi de söz konusu olacaktır. Özelikle kadın istihdamının dönüşümden olumsuz olarak etkilenmesi beklenmektedir. Türkiye'de kadın istihdam oranının mevcut seviyesi düşünüldüğünde , kadınların yeşil geçişin yaratacağı yeni istihdam fırsatlarından dışlanma olasılığı yüksek olarak değerlendirilmektedir.

Yeşil geçiş sürecinde yeni yerlerde, yeni istihdam olanakları yaratmak için dezavantajlı gruplara yönelik fırsatlar oluşturulması ve bu grupların söz konusu fırsatlara erişebilmeleri için destek sağlanması, sürecin pozitif çıktılar yaratmasına katkı sağlayacaktır.

Dünya Bankası tarafından finanse edilen, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın uygulama birimi olacağı Türkiye Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (*Socially Inclusive Green Transition Project*- SoGreen) kapsamında 400 Milyon ABD Doları karşılığı ikraz anlaşması T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Dünya Bankası arasında 22.10.2024 tarihinde imzalanmıştır. Proje ile sağlanacak finansman, Kalkınma Ajanslarının mevcut destek mekanizmaları aracılığıyla 81 ilde kapsayıcı yeşil geçiş temasına uygun çeşitli projeleri desteklemek için 7 yıl süreyle kullanılacaktır. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere yeşil geçiş sürecinde ön plana çıkan dezavantajlı gruplara yönelik yeşil geçim kaynakları olanaklarının geliştirilmesi için tasarlanan SoGreen Projesi ile yeni iş ve istihdam alanlarının yaratılması ve sosyal kapsayıcılığın artırılması hedeflenmektedir.

SoGreen Projesi Altbileşen 1(a)'da tanımlanan kapsayıcı ve yeşil geri ödemeli finansman desteği, yeşil geçiş sürecinde sera gazı emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunan veya sera gazı emisyonları üzerinde ihmal edilebilir etkiye sahip olan daha yeşil ve daha sürdürülebilir faaliyetleri desteklemek için yasal olarak kayıtlı KOBİ'lerin yatırımlarının finansmanını sağlamak üzere geliştirilmiştir.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen 3 sonuç odaklı program (Kırsalda Yenilikçi Ve Sürdürülebilir Kalkınma, İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi, Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi) ve Bölge Planı'nda; TR72 Bölgesi'nde ihracat, istihdam, ekonomik varlık gibi faktörler yönünden önem teşkil eden sektörlerde yeşil dönüşüm ve yeşil geçişin sağlanmasına dair ehemmiyet vurgulanmaktadır.

TR72 Bölgesi'ndeki istihdamın %30'undan fazlası imalat sanayinde yer almaktadır. Yine en fazla ihracat yapılan ana sektör de imalat sanayidir. Bu ana sektöre bağlı 18 alt sektörde faaliyet gösteren birçok firma TR72 Bölgesi'nde yer almaktadır. Özellikle mobilya imalatı, elektrikli teçhizat imalatı, fabrikasyon metal ürünleri imalatı, ana metal sanayi, tekstil ürünlerinin imalatı alt sektörleri; Bölgede öne çıkan imalat sektörleridir.

Bu alt sektörler, yeşil dönüşüm kaynaklı olarak meydana gelebilecek kırılganlıklar için müsait bir konumdadır. Sınırda Karbon Düzenlemesi, Emisyon Ticaret Sistemi, Yeşil Mutabakat gibi uluslararası ve ulusal yaptırımlardan dolayı meydana gelebilecek ilave maliyetler; ilgili sektörlerde istihdam azalmalarına neden olabilecektir. Diğer taraftan bu sektörlerdeki birçok işletmede bahsi geçen kuralların gerektirdiği değişimlerin yerine getirilmesi için gerekli yatırım gücü de kısıtlı olup, likidite sorunu yaşanma durumu söz konusudur.

TR72 Bölgesi, tarım ve hayvancılık sektörlerinde de öne çıkan bir bölgedir. Bölgede kırımızı et üreticiliğine girdi oluşturan hayvancılık kollarının yanı sıra, su ürünleri yetiştiriciliğinde de Bölge adından söz ettirmektedir. Tarım ürünlerinin daha modern usullerle ve verimli yetiştirilmesi için, sulama sistemleri gibi tarımı destekleyici faaliyetlerde ön çıkan işletmelerin desteklenmesi gerekmektedir. Geleneksel

olarak işletilen tarım işletmelerinin, AB taksonomi kriterleriyle uyumlu ve kurumsal bir şekilde gelişimi; Bölge ekonomisine olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

TR72 Bölgesi, madencilik faaliyetlerinde de öne çıkmaktadır. Türkiye'nin en önemli demir yatakları Bölge sınırları içerisindedir. Kayseri ve Sivas'taki rezervler dikkate alındığında, Türkiye'deki demir cevherinin %50'sinden fazlası TR72 Bölgesi'ndedir. Bölgenin bir başka önemli metalik madeni ise kromdur. Krom yatakları ağırlıkla Kayseri ve Sivas'ta yer almakla birlikte Yozgat'ta da bulunmaktadır. Krom rezervleri, Kayseri'nin güneyinden Sivas'ın kuzeydoğusuna doğru uzanan bir hat boyunca yoğunlaşmaktadır. Bölgede öne çıkan bir başka metalik maden de kurşun-çinkodur.

Madencilik sektöründe ve 23-Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı alt sektöründe, özellikle su kaynağı kullanımının optimize edilmesi gerekmektedir. AB 2020 Taksonomisi içerisinde yer alan "Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması", "Döngüsel ekonomiye geçiş", "Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü", "Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyon" kriterleri; doğrudan madencilik sektörünün etki edeceği kapsamlar içermektedir. Bu bağlamda, TR72 Bölgesi madencilik sektöründeki iş süreçlerinin çevreyle uyumunun artırılması gereklidir.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın TR72 Bölgesi'nde alternatif turizm imkânlarının geliştirilmesi stratejik önceliği ile bağlantılı olarak konaklama sektörü de önemli bir konum teşkil etmektedir. Bu bağlamda sürdürülebilir turizmin Bölgede geliştirilmesi için işletmeler desteklenirken, diğer taraftan da bu işletmelerdeki insan kaynağının geliştirilmesi de gerekmektedir. Sürdürülebilir turizm belgesi edinen işletmelerin, bu şartı sağlama noktasında yapacağı yatırımların desteklenmesi ve bu aşamalarda oluşabilecek ekonomik zorlukların giderilmesi, Bölge turizmi için stratejik bir adım olacaktır.

Yukarıda belirtilen gerekçelendirmeler neticesinde, Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı'nda; Bölüm 2.1.1.'de yer alan tablodaki sektörlerde ve TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren KOBİ'lere destek verilmesi kararlaştırılmıştır.

B) Desteğin Üst Ölçekli Planlarla İlişkisi

Kalkınma Planı

On İkinci Kalkınma Planı'nın "3.2. Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim" başlığı altında yeşil geçişin önemi detaylı bir şekilde belirtilmiştir. Ayrıca imalat sanayiinde yeşil geçişin destekleneceği, döngüsel ve sürdürülebilir üretim uygulamalarının artırılmasının sağlanacağı hususuna politika ve tedbirler kısmında yer verilmiştir. Bu çerçevede 12. Kalkınma Planı'nda aşağıdaki politikalar ve tedbirler önerilmiştir.

427. İmalat sanayiinde yeşil geçiş desteklenecek, döngüsel ve sürdürülebilir üretim uygulamalarının artırılması sağlanacaktır.
432. İmalat sanayiinin ikiz dönüşüm çerçevesinde ihtiyaç duyduğu nitelikli beşeri sermayenin geliştirilmesi sağlanacaktır.
470. Otomotiv sektöründe döngüsel ekonomiye geçiş ve pazarın dönüşümü sağlanarak yeşil geçiş gerçekleştirilecektir.
481. Metalik olmayan mineral ürünler sektöründe sürdürülebilir üretimin sağlanması, girdi tedarikinin güvence altına alınması, yeşil geçişe uyumun sağlanması, yüksek katma değerli ürün yelpazesinin ve rekabetçiliğin geliştirilerek verimliliğin artırılması temel amaçtır.
523. Turizm sektörünün sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde doğal, tarihi ve sosyal çevreyi koruyucu ve geliştirici bir yaklaşım içinde olması sağlanacak ve sektörde yeşil geçiş hızlandırılacaktır.
633. İnşaat sektörünün yeşil geçişi sağlanacaktır.
696. İşgücü piyasasının ikiz dönüşüm sürecine uyumu sağlanacaktır.

697. Özel politika gerektiren grupların yeterli bir gelirle kayıtlı, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlandığı koşullarda işgücü piyasasına katılımı sağlanacaktır.
728.3. İkiz dönüşümle değişen işgücü piyasasına kadınların tam, eşit, güvenceli ve etkin katılımlarının sağlanması, bu kapsamda ortaya çıkacak yeni beceri ve yeteneklerin kadınlara kazandırılmasına yönelik programlar geliştirilecektir.
870. İklim değişikliğiyle mücadele kapsamındaki azaltım ve uyum süreçlerinde sürdürülebilir finansman modelleri geliştirilerek yeşil finansmana erişim imkânları artırılacaktır.

Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2024-2028)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (BGUS) 9253 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile onaylanmıştır. BGUS kapsamında yeşil büyüme detaylı bir şekilde ele alınmış, iklim değişikliğiyle mücadele, kaynak verimliliği, yeşil geçiş, yeşil iş ve yeşil finansman olanakları ile girişimcilik, AR-GE ve yenilik faaliyetlerine ilişkin olarak aşağıdaki stratejiler geliştirilmiştir. "8.6.8. Yeşil Büyüme Kapsamında Bölgesel Gelişme Stratejileri" başlığı altında belirlenen bazı stratejiler aşağıda yer almaktadır:

- İklim değişikliğiyle mücadele faaliyetleri kamu ve özel sektör tarafından bütüncül ve kapsayıcı bir şekilde ele alınacaktır.
- Kaynak yoğun ve kirletici sektörler başta olmak üzere sektörlerin yeşil geçişin gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülecektir.
- Yeşil büyümeye yönelik geliştirilecek projeler için finansman imkânları artırılacaktır.
- Yeşil iş imkânlarının artırılması için çalışmalar yürütülecektir.

Bölge Planı (2024-2028)

TR72 Bölgesi'nin vizyonu "Ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet edebilir, beşeri ve sosyal sermayesi gelişmiş, potansiyellerini değere dönüştürmüş, kent ve sosyal altyapısını geliştirerek yaşam kalitesini artırmış, ulaşılabilir Orta Anadolu"dur. 2024-2028 Bölge Planı kapsamında, Bölgenin mevcut durumu ve gelişme eksenleri dikkate alınarak, "Sanayide Kurumsallaşma ve Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi", "Sosyal Dönüşümün Sağlanması ve Kırsalda Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi", "Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi","Bölgenin Kentsel Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi ve Doğal Afetlere Karşı Dirençli Hale Getirilmesi" olmak üzere 4 stratejik öncelik belirlenmiştir. Bu stratejik önceliklere bağlı olarak yeşil geçiş odaklı tedbir ve hedeflere yer verilmiştir.

Stratejik Öncelik 1 **Sanayide Kurumsallaşma ve Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi**	
Hedef 1.1. TR72 Bölgesi imalat sanayinde dijital dönüşüm sağlanacaktır.	Tedbir 1.1.1. İmalat sanayinde dijital unsurların kullanım oranı artırılacaktır. Tedbir 1.1.2. TR72 imalat sanayinde dijital pazarlama hacminin toplam pazarlama hacmine oranı yükseltilecektir.
Hedef 1.2. TR72 Bölgesi imalat sanayinin rekabetçilik seviyesi, orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürün üretimi artırılacak, tasarım ekosistemi geliştirilecektir.	Tedbir 1.2.1. İmalat sanayinde orta-yüksek ve yüksek teknoloji üretim için yatırım ortamı ve altyapısının iyileştirilmesi sağlanacaktır. Tedbir 1.2.2. TR72 İmalat sanayine yönelik tedarik zinciri güçlendirilecektir. Tedbir 1.2.3. TR72 İmalat sanayinde AR-GE ve tasarım ekosistemi geliştirilecektir.

Hedef 1.3. TR72 imalat sanayinde yeşil geçiş desteklenecek; döngüsel, sürdürülebilir ve yalın üretim uygulamaları ile verimlilik artırılacaktır.	Tedbir 1.3.1. TR72 İmalat sanayinde yeşil geçiş sağlanacak, kurumsal karbon ayak izlerinin azaltılması sağlanacaktır. Tedbir 1.3.2. TR72 İmalat sanayindeki verimsiz süreçlerin, israfların elimine edilmesine yönelik bölgedeki paydaşlarla ortak faaliyetler yürütülecek, destek mekanizmalarıyla kurulan ve verimlilik artırmaya yönelik olan merkezlerin daha aktif olması sağlanacaktır. Tedbir 1.3.3. TR72 İmalat sanayinde kurumsallaşma ihtiyaçları karşılanacak, merkez ilçelerin dışında yer alan imalat sanayinin kurumsal gelişimine önem verilecektir.
Hedef 1.4. Yatırım altyapısı iyileştirilecektir.	Tedbir 1.4.1. OSB altyapısı iyileştirilecektir. Tedbir 1.4.2. Yatırıma hazır alanlar görselleştirilerek yatırımcılara sunulacaktır. Tedbir 1.4.3. Büyük yatırımlar için uygun alanlar tespit edilecektir.
Stratejik Öncelik 2 **Kırsalda Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi**	
Hedef 2.1. Birincil tarım ürünlerinin bölgede işlenmesi ve pazarlanması sağlanacaktır.	Tedbir 2.1.1. Bölgede üretilen tarım ürünlerinin tespiti yapılacak ve bölge içerisinde işlenmesi teşvik edilecektir. Tedbir 2.1.2. Bölgede üretilen tarımsal ürünlerin pazarlama ve satış olanakları çeşitlendirilecek ve geliştirilecektir. Tedbir 2.1.3. Hayvancılık faaliyetleri teşvik edilecek ve üretim altyapıları iyileştirilecektir.
Hedef 2.2. Organik tarım yaygınlaştırılacaktır.	Tedbir 2.2.1. Organik tarım üretim ve eğitim faaliyetleri desteklenecektir. Tedbir 2.2.2. Organik tarım sertifikasyon ve yatırım olanakları geliştirilecektir.
Hedef 2.3. Yerel ürünlerin coğrafi işaret kapsamına alınması, markalaştırılması ve ticarileştirilmesi desteklenecektir.	Tedbir 2.3.1. Ata tohumları ve coğrafi işaret alma potansiyeli olan ürünler tespit edilecektir. Tedbir 2.3.2. Coğrafi işaretli ürünlerin üretim ve pazarlama olanakları geliştirilecektir.
Hedef 2.4 Tarımda yeşil ekonomi geliştirilecektir.	Tedbir 2.4.1. Toprağın etkin kullanımı ve toprak sağlığına yönelik önlemler geliştirilecektir. Tedbir 2.4.2. Tarımda kaynak verimliliği faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır. Tedbir 2.4.3. Tarımda teknoloji kullanımı artırılacaktır.
Hedef 2.5 Kırsalda istihdam imkânları geliştirilecek ve kadınların iş gücüne katılımı artırılacaktır.	Tedbir 2.5.1. Kırsal alanda yatırım altyapısı desteklenecektir. Tedbir 2.5.2. Kırsalda örgütlenme ve istihdam imkânları geliştirilecektir.

Stratejik Öncelik 3 **Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi**	
Hedef 3.1. Bölgede termal turizm geliştirilecek ve termal turizm değerlerinin tanıtımı yapılacaktır.	Tedbir 3.1.1. Termal turizm altyapısı geliştirilecektir. Tedbir 3.1.2. Termal turizm olanaklarının tanıtımı yapılacaktır.
Hedef 3.2. Kayseri ve Sivas'ta kış turizmi geliştirilecek ve kış turizmini tamamlayıcı aktiviteler artırılacaktır.	Tedbir 3.2.1. Kış turizminin geliştirilmesi sağlanacaktır. Tedbir 3.2.2. Kış turizmi tanıtım organizasyonları düzenlenecektir.
Hedef 3.3. Kayseri'de sağlık turizm altyapısı geliştirilecek ve sağlık turizmi tanıtımı yapılacaktır.	Tedbir 3.3.1. Sağlık turizmi altyapısı geliştirilecektir. Tedbir 3.3.2. Sağlık turizmi tanıtımı yapılacaktır.
Hedef 3.4. Bölge'deki doğal yapı ve ören yerleri korunarak turizme kazandırılacaktır.	Tedbir 3.4.1. Bölge'deki doğal yapılar ve ören yerleri araştırılacak, korunacak ve altyapısı geliştirilecektir. Tedbir 3.4.2. Bölge'deki doğal yapılara ve ören yerlerine ulaşım imkânları geliştirilecektir. Tedbir 3.4.3. Bölge'deki doğal yerlerin ve ören yerlerinin tanıtımı yapılacaktır. Tedbir 3.4.4. Bölge'deki doğal yer ve ören yerlerinde faaliyet gösteren tesislerdeki hizmet kalitesi artırılacaktır.
Hedef 3.5. Gastronomi ürünlerinin tanıtımına yönelik organizasyonlar düzenlenecek, hizmet standartlarının sürdürülebilirliği sağlanacaktır.	Tedbir 3.5.1. Bölgenin gastronomi değerleri belirlenecektir. Tedbir 3.5.2. Gastronomi tanıtımına yönelik faaliyetler düzenlenecektir. Tedbir 3.5.3. Hizmet standartları artırılacak ve sürdürülebilirliği sağlanacaktır.
Stratejik Öncelik 4 **Bölgenin Kentsel Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesi ve Doğal Afetlere Karşı Dirençli Hale Getirilmesi**	
Hedef 4.1 Kentsel yaşam kalitesi yükseltilecektir.	Tedbir 4.1.1. Yeşil alanlar geliştirilecek ve çevresel sürdürülebilirlik sağlanacaktır. Tedbir. 4.1.2. Dezavantajlı grupların sosyal uyum seviyeleri ve toplumsal hayata katılım düzeyleri artırılacaktır. Tedbir 4.1.3. Sürdürülebilir ulaşım altyapısı geliştirilecek, kent içi ve şehirlerarası bölgenin erişilebilirliği artırılacaktır.
Hedef 4.2 Kentsel dönüşüm uygulamaları ile afetlere karşı direnci artırılması sağlanacaktır.	Tedbir 4.2.1. İklim değişikliği ve afet risk yönetimi strateji belgeleri hazırlanacaktır. Tedbir 4.2.2. İl kentsel dönüşüm belgeleri hazırlanacaktır. Tedbir 4.2.3. Risk yönetimi ile tehlikeleri ve bunlara maruz kalacak kişi, bina, yol, altyapıyı belirlenecek ve savunmasız olanlar koruma altına alınacak ve güçlendirilecektir.

Bu önceliklerle bağlantılı olarak 2024-2026 yılları için 3 adet sonuç odaklı program oluşturulmuştur. Söz konusu sonuç odaklı programlar, SOGREEN projesinin hedefleri ve amacı ile birebir örtüşmektedir.

KIRSALDA YENİLİKÇİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

Bu program ile kırsal alanda teknolojik, yenilikçi, sürdürülebilir ve katma değerli uygulamaların yaygınlaştırılması yoluyla kırsalda yaşayan bireylerin sosyo-ekonomik gelişimlerinin sağlanması amaçlanmaktadır.
Kırsalda Yenilikçi Ve Sürdürülebilir Kalkınma Sonuç Odaklı Programı'nın özel amaçları ise şöyledir:
Özel Amaç 1: Kırsalda teknoloji ve yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması
Özel Amaç 2: Yeşil dönüşüm uygulamalarının yaygınlaştırılması ve yeşil mutabakat süreçlerine uyum
Özel Amaç 3: Kırsalda örgütlenme faaliyetleri başta olmak üzere genç ve kadın istihdamının artırılması yoluyla kırsal ekonominin geliştirilmesi

İMALAT SANAYİNDE KATMA DEĞERLİ ÜRETİMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

Bu sonuç odaklı programın amacı; TR72 Bölgesi imalat sanayinin, değişen ticaret koşulları ve ihtiyaçlara göre çevre dostu üretim oranının, verimliliğinin ve rekabet gücünün artırılmasıdır.
İmalat Sanayinde Katma Değerli Üretimin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın özel amaçları ise şöyledir:
Özel Amaç 1: TR72 imalat sanayinin yeşil dönüşümünün sağlanması
Özel Amaç 2: TR72 imalat sanayinde verimlilik ve dijitalleşme oranının artırılması
Özel Amaç 3: TR72 imalat sanayinin kurumsallaşma ve rekabetçilik seviyesinin artırılmasıdır.

ALTERNATİF TURİZM İMKÂNLARININ GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

Bu program ile bölgede mevcut turizm değerlerinin geliştirilmesi, turizmin çeşitlendirilmesi, sürdürülebilir turizmin desteklenmesi ve bölge illeri turizm insan kaynağı kapasitesi ve kalitesi geliştirilerek turizmde rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır.
Alternatif Turizm İmkânlarının Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı'nın özel amaçları ise şöyledir:
Özel Amaç 1: Sürdürülebilir turizmin bölgede geliştirilmesi
Özel Amaç 2: Turizme yönelik insan kaynakları kapasitenin artırılması
Özel Amaç 3: Kış turizmi altyapı imkânlarının iyileştirilmesi ve kış turizmi odaklı tesisler için turizmi 12 aya yayılması
Özel Amaç 4: Sağlık turizmi ve termal turizm altyapısının geliştirilmesi ve tanıtımının yapılmasıdır.

1.2. Programın Amaçları ve Öncelikleri

Programın amacı; TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren KOBİ'lerin yeşil geçişe konu faaliyetlerinin SoGreen Projesi 1(a) altbileşeni kapsamında sağlanacak geri ödemeli finansman uygulaması ile desteklenmesidir.

Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı kapsamında hedeflenen özel amaç ise TR72 Bölgesi'nde tarım, madencilik, imalat, enerji ve konaklama sektörlerinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin döngüsel ekonomi, kaynak verimliliği ve sürdürülebilir üretim uygulamalarına geçişlerinin desteklenmesi yoluyla kadın ve gençlerin istihdam olanaklarının artırılması ve yüksek katma değerli üretimin geliştirilmesidir.

Programın önceliği Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçişin Desteklenmesidir. Proje tekliflerinin AB 2020 Yeşil Taksonominin aşağıda belirtilen çevresel hedeflerinden en az birine katkıda bulunacak şekilde bölgelerde yeşil geçişin hızlandırılmasını sağlaması beklenmektedir:

1. İklim değişikliğini azaltma
2. İklim değişikliğine uyum
3. Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması
4. Döngüsel ekonomiye geçiş
5. Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü
6. Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyonu

Bununla birlikte başta kadın ve gençler olmak üzere yeşil geçişten etkilenecek hedef kırılgan gruplara yeni istihdam imkanları oluşturan veya işletmenin kurumsal sürdürülebilirlik raporlamalarının, Kamu Gözetimi Kurumu tarafından hazırlanan Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'na uygun olarak yapılması amacıyla düzenlenen kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması eğitimlerini almasını sağlayarak mevcut personeline yeni beceriler kazandıran işletmelerin proje teklifleri öncelikle desteklenecektir.

Proje 2.1.3'te yer alan "Proje Uygunluğu" bölümünde yer alan hususları içermelidir.

Program önceliği ile birlikte, aşağıda belirtilen hususları içeren projelere değerlendirmede avantaj puan sağlanacaktır. Ancak bu hususların biri veya tamamı projede bulunsa dahi, program ile ilgili olmayan ve program kurallarına uymayan projeler desteklenmeyecektir.

Tablo 1: SoGreen Geri Ödemeli Finansman Öncelikli Değerlendirme Kriterleri Açıklamaları

Tanım & Puanlama	Temel Kriterler & Puanlama
Tabloda belirtilen koşullardan en az birini sağlayan KOBİ'lere 5 puan verilecektir.	• Kadınlar veya gençler tarafından sahip olunan ya da yönetilen KOBİ'ler, • KOBİ'lerin yönetim yapısının **yüzde 50'sinde** fazlasının kadınlardan veya gençlerden oluşması, • Ortaklık yapısına sahip KOBİ'lerde, ortaklığın **yüzde 50'sinden** fazlasının kadınlara veya gençlere ait olması.
Tabloda belirtilen koşulları sağlayan KOBİ'lere 2–7 puan verilecektir.	**Yeni İstihdam Yaratılması[7]:** Kadınlar, gençler ve diğer kırılgan gruplar için istihdam potansiyeli kapsamında;

[7] İstihdam taahhüdü içeren projelerde, proje uygulama döneminin sonunda taahhüt edilen istihdam düzeyini gerçekleştiremeyen projelere, taahhüt edilen istihdamın büyüklüğüne bağlı olarak destek tutarının yüzde 2 ila yüzde 5'i oranında cezai yaptırım uygulanacaktır.

	○ Mevcut çalışan sayısının **yüzde 5**'ine kadar yeni istihdam sağlanması ve en az 1 yeni istihdam yaratılması durumunda 2 puan, ○ Mevcut çalışan sayısının **yüzde 5** ile **yüzde 10'u** arasında yeni istihdam sağlanması ve en az **1** yeni istihdam yaratılması durumunda 3 puan, ○ Mevcut çalışan sayısının **yüzde 10'unun** üzerinde yeni istihdam sağlanması ve en az **1** yeni istihdam yaratılması durumunda **5** puan verilecektir. • En az bir (1) personeline Kamu Gözetimi Kurumu'nun akredite ettiği kuruluşlar tarafından düzenlenen Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Uzmanlığı (KSRU) eğitimini aldıran KOBİ'lere **2** puan verilecektir[8].
Tabloda belirtilen koşulları sağlayan KOBİ'lere 10 puan verilecektir.	Bölge Planı ve varsa bölgesel gelişmeye yönelik hazırlanan diğer strateji ve analiz raporlarında, yeşil geçiş sürecinde daha kırılgan olarak belirlenen il/ilçeleri hedefleyen alt projeler. (Bölge Planı ve varsa bölgesel gelişmeye yönelik hazırlanan diğer strateji ve analiz raporları kapsamında yeşil geçiş sürecinde daha kırılgan olarak belirlenen il/ilçeleri **hedeflemeyen** projelere, bu kriter kapsamında **en fazla 7** puan verilecektir.) Bölge Planı kapsamında aşağıdaki şekil ve tabloda yer alan ilçe kademelendirmesine göre 4,5 ve 6. kademe ilçeler daha kırılgan olarak kabul edilecektir.

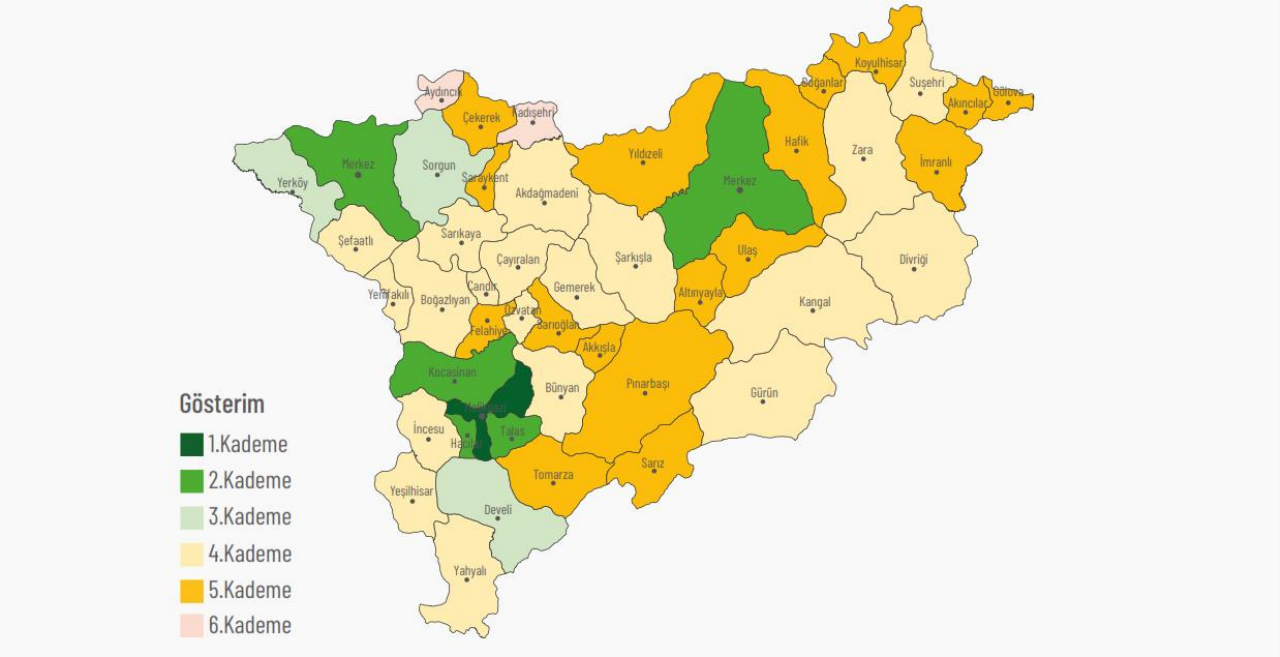

TR72 Bölgesi İlçe SEGE

TR72 İlçeleri ve Kademeleri

[8] Söz konusu KSRU sertifika eğitimine katılım (eğitime katılım sertifikası alınması zorunludur) taahhüdünde bulunan yararlanıcıların, proje uygulama dönemi içerisinde bu yükümlülüğü yerine getirmemeleri halinde, destek tutarının yüzde 2'si oranında cezai yaptırım uygulanacaktır.

İlçe	Endeks	Kademe	İlçe	Endeks	Kademe	İlçe	Endeks	Kademe
Melikgazi	1,983	1	Özvatan	-0,325	4	İmranlı	-0,587	5
Kocasinan	1,558	2	Yenifakılı	-0,352	4	Gölova	-0,594	5
Sivas Merkez	1,138	2	Şefaatli	-0,362	4	Ulaş	-0,595	5
Hacılar	0,963	2	Bünyan	-0,379	4	Sarıoğlan	-0,613	5
Yozgat Merkez	0,812	2	Akdağmadeni	-0,393	4	Çekerek	-0,619	5
Talas	0,631	2	Yahyalı	-0,395	4	Doğanşar	-0,625	5
Yerköy	0,079	3	Çayıralan	-0,398	4	Altınyayla	-0,664	5
Sorgun	-0,038	3	Zara	-0,4	4	Sarız	-0,67	5
Develi	-0,139	3	Sarıkaya	-0,411	4	Tomarza	-0,674	5
Şarkışla	-0,178	4	Kangal	-0,472	4	Hafik	-0,742	5
Boğazlıyan	-0,197	4	Gürün	-0,475	4	Koyulhisar	-0,748	5
Yeşilhisar	-0,209	4	Gemerek	-0,478	4	Yıldızeli	-0,762	5
Divriği	-0,218	4	Akıncılar	-0,511	5	Akkışla	-0,812	5
Çandır	-0,246	4	Pınarbaşı	-0,512	5	Kadışehri	-0,847	6
Suşehri	-0,28	4	Felahiye	-0,552	5	Aydıncık	-0,928	6
İncesu	-0,295	4	Saraykent	-0,587	5			

1.3. Ajans Tarafından Sağlanacak Mali Destek

Bu program kapsamında desteklenecek projeler için tahsis edilen toplam kaynak tutarı **260.000.000 TL**'dir. Ajans, bu program için ayırdığı mali kaynakları revize etme, kısmen veya tamamen kullandırmama ya da değerlendirme sonuçlarına göre ilgili yılın destek programları arasında kaynak aktarımı yapma haklarını saklı tutar.

Geri ödemeli finansman desteği kapsamında KOBİ'lerin Program kapsamında belirlenen önceliklere ilişkin yatırımları 6 ayı geri ödemesiz, azami 24 ay eşit taksitlerle geri ödemeli toplam 30 ay vadeli, herhangi bir faiz ya da kar payı olmaksızın desteklenecektir. Proje faaliyetlerinin tamamının sözleşme tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde tamamlanması gerekmektedir. Söz konusu desteğin kullandırılması ve geri ödenmesine ilişkin detaylı bilgi bu rehberin "2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları" başlığında yer almaktadır.

Şekil 1 Ödeme Süreci

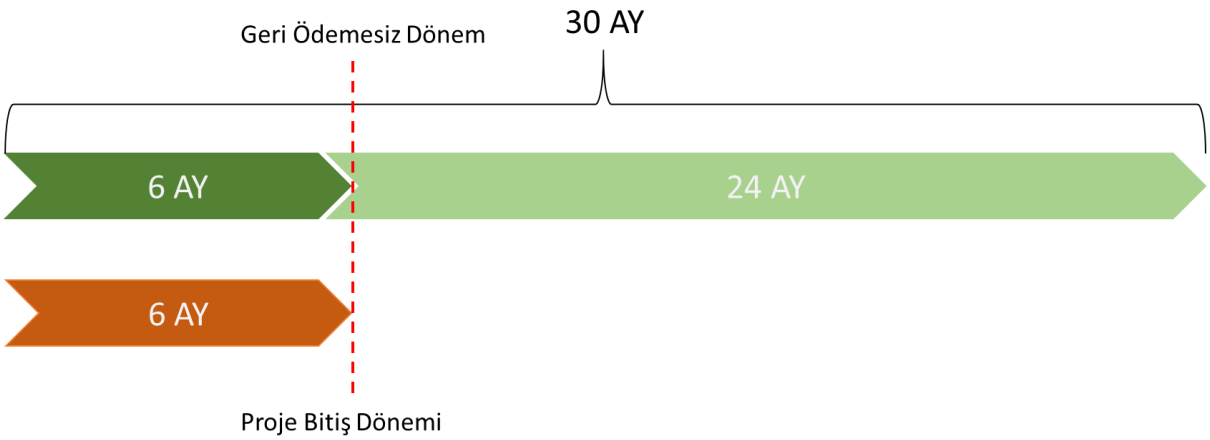

Bu program çerçevesinde verilecek destekler aşağıda belirtilen asgari ve azami tutarlar arasında olacaktır:

- **Asgari tutar: 2.500.000 TL**
- **Azami tutar: 7.500.000 TL**

Program kapsamında desteklenmesi uygun görülen başvuru sahiplerine Ajans tarafından geri ödemeli finansman desteği sağlanacaktır. Yararlanıcı tarafından Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O Şubelerinden kredi uygunluk belgesi alınarak proje başvurusunda Ajansa sunulacak; başvurusu olumlu sonuçlanan yararlanıcıya yapılacak ödemeler ile yararlanıcının Ajansa yapacağı geri ödeme süreçlerinin aracılığı ise aynı bankanın Kayseri Ticari Şubesi tarafından üstlenilecektir. Geri ödeme süreci banka tarafından takip edilecek olup banka şubesinin sistemi üzerinden Ajans tarafından da izlenecektir. Destek kapsamında yararlanıcı tarafından yapılacak geri ödemelerin tahsili, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. ile Ajans arasında imzalanan Uygulama Protokolü hükümlerince Bankanın "Vinov" ürünü aracılığıyla yapılacaktır.

1.4. Programın Mantıksal Çerçevesi

	Program Mantığı	**Objektif Şekilde Doğrulanabilir Başarı Göstergeleri**	**Doğrulama Kaynak ve Araçları**
Genel Amaçlar	TR72 Bölgesi'nde faaliyet gösteren KOBİ'lerin üretim süreçleri ve iş modellerinin yeşil geçişe konu yatırımlarının SoGreen Projesi önceliklerine katkı sağlayacak şekilde desteklenmesi, kadın ve gençlerin istihdamının artırılması	• İstihdamının artırılması • Mevcut personele eğitim sonucu yeni beceri kazandırılması • Kaynak verimliliğinin sağlanması • Yeşil finansmana erişimin sağlanması	• Proje Nihai Raporları • İzleme-Değerlendirme Belgeleri • SGK İstihdam Kayıtları • Program Kapanış Raporları • Etki Analizi Raporları • KAYS
Özel Amaç	TR72 Bölgesi'nde aşağıdaki sektörlerde faaliyet gösteren	**Program Göstergeleri (Sonuç-Etki)**	• Proje Ara Raporları

	KOBİ'lerin yeşil geçiş kapasitesini güçlendirerek çevresel etkileri azaltmak, kırılgan gruplar için istihdam fırsatlarını artırmak, yeşil geçişe konu yatırımları **faizsiz geri ödemeli finansman** yoluyla hayata geçirmek* (*Tablo 2'de belirtilen sektörlerde)	• En az 35 projeye destek sağlanması • Projelerin %80'inde sürdürülebilir süreçlerin devreye alınması • Program bütçesinin tam kullanımının sağlanması	• İzleme- Değerlendirme Belgeleri • Faaliyet Raporları • Proje Değerlendirme Raporları • Ziyaret ve Denetim Raporları • KAYS • Banka kredi kullandırım tabloları
Beklenen Sonuçlar	• KOBİ'lerde yeşil üretim ve iş modeli dönüşümünün hızlanması • Kadınlar, gençler ve kırılgan gruplar için istihdam olanaklarının artırılması • KOBİ'lerin yeşil finansmana erişiminin güçlendirilmesi	**Program Göstergeleri (Sonuç-Çıktı)** • Yeşil teknoloji, ekipman veya süreç yatırımı gerçekleştiren KOBİ sayısı • Proje uygulama süresi içinde (azami 9 ay) tamamlanan proje oranı • Kadın ve/veya gençler tarafından sahip olunan veya yönetilen yararlanıcı oranı (%) • Projeler kapsamında yaratılan/korunan yeni istihdam sayısı • Faizsiz finansman kullanan KOBİ sayısı • Finansmana erişim süresinde sağlanan zaman avantajı	• Teknik izleme raporları • Yararlanıcı beyanları • SGK kayıtları • Banka ve Ajans kayıtları
Faaliyetler	Temel Proje Konularına Bu rehberde "2.1.3.3 Proje Konuları" başlığında yer verilmiştir.	2.6. Proje Performans Göstergeleri	260.000.000 TL

2. BU TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

Bu bölümde; Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı çerçevesinde finanse edilecek projelerin sunulması, seçilmesi ve uygulanması ile ilgili kurallar, "SoGreen Proje Uygulama Rehberi", "SoGreen Projesi Finansal Destek Rehberi" (https://www.sanayi.gov.tr/bolgesel-kalkinma-faaliyetleri/uluslararasi-projeler/01179b adresinden ulaşılabilir), "Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği", "Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu" ve "Kalkınma Ajansları Tarafından Sağlanan Destekler İçin Proje Uygulama Rehberi" hükümlerine uygun olarak açıklanmaktadır. **Başvuru Sahipleri başvuruda bulundukları**

andan itibaren SoGreen Proje Uygulama Rehberi ve Finansal Destek Rehberi ile Yönetmelik hükümlerini ve eki dokümanlarda yer alan bütün hususları kabul etmiş sayılırlar.

Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, bu destek programını zorunlu hallerin ortaya çıkması halinde desteklenecek proje listesi ilan edilmeden önce iptal etme hakkını saklı tutar. Bu durumda başvuru sahipleri Ajanstan herhangi bir hak talebinde bulunamaz.

Destek için başvurusu yapılan projeler Ajans tarafından her zaman eğitim amaçlı olarak ve sahibinin ayrıca muvafakati aranmaksızın kullanılabilir. Böyle bir durumda projede yer alan gerçek ve tüzel kişilere ait şahsi bilgiler ve mesleki sır niteliğindeki bilgiler ifşa edilmeyecektir.

SoGreen Kapsayıcı Ve Yeşil Dönüşüm Finansman Destek Programı kapsamındaki bu başvuru rehberi potansiyel başvuru sahiplerine yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır. Program kapsamında başvuru yapacak başvuru sahiplerinin bu rehberde belirtilen kurallar ve ilgili tüm kanun ve yönetmelik hükümleri çerçevesinde başvurularını yapmaları gerekmektedir. Aksi takdirde doğabilecek tüm maddi-manevi, yasal ve cezai sorumluluklar başvuru sahibine ait olacaktır.

Yönetmeliğin 31/1 (e) maddesine göre yararlanıcıların mali yönetim risk ve kapasitelerine ilişkin kredibilite değerlendirmesi, finans kurumu tarafından kendi mevzuat ve uygulamaları çerçevesinde yapılır. Projelerin, plan ve programlar ile diğer kalkınma politika ve araçlarına uygunluğu ve yerel kalkınmaya katkısı yönleri bakımından teknik olarak değerlendirilmesi ise Ajans tarafından yapılır.

Projeler kapsamındaki satın alma usulleri konusunda ticari uygulamalar/pazar uygulamaları geçerli olup satın alımlarda Dünya Bankası'nın temel satın alma prensipleri olan paranın karşılığı, ekonomiklik, dürüstlük, amaca uygunluk, verimlilik, şeffaflık ve hakkaniyet ilkelerine riayet edilmelidir.

Yönetmeliğin 43/1 maddesine göre program kapsamında Ajans tarafından alımı desteklenen alet, teçhizat, yazılım, malzeme ve sistemler ile yapımı gerçekleştirilen tesislerin mülkiyeti ve bunlar üzerindeki fikri mülkiyet hakları yararlanıcıya aittir. Yararlanıcı, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin, Genel Sekreter'in gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin sona ermesinden itibaren 3 (üç) yıl süreyle üzerinde üçüncü kişi lehine ayni ya da şahsi hak tesis edemez ve projede belirtilen iş yeri dışında kullanamaz, aksi halde destek miktarının 2 (iki) katı tutarında Ajansa tazminat öder.

2.1 Uygunluk Kriterleri

Destek sağlanabilecek projelere yönelik **üç temel uygunluk kriteri** söz konusudur:

- Başvuru Sahibinin uygunluğu
- Projelerin uygunluğu
- Maliyetlerin uygunluğu

2.1.1 Başvuru Sahiplerinin uygunluğu: Kimler Başvurabilir?

Program kapsamında desteğin uygulandığı bölge illerinde yerleşik olan, TR72 Bölgesi'nde yasal olarak kayıtlı ve Ajansın protokol imzaladığı Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. şubelerinden kredi uygunluk belgesini temin etmiş KOBİ'ler uygun başvuru sahibi olarak tanımlanmıştır.

(1) Destek almaya hak kazanabilmek için başvuru sahibi aşağıda belirtilen koşulların tamamına uymalıdır:

- Başvuru sahibinin KOBİ statüsünde olması (Başvuru sahibi bulunduğu KOBİ sınıfını aşağıdaki bağlantıda yer alan test kullanarak kontrol edebilir.) https://www.kosgeb.gov.tr/

- Başvuru tarihinden önce kurulmuş ve tescil edilmiş olması,
- Proje konusunun ve faaliyetlerinin başvuru sahibinin görev ve yetki alanı içerisinde olması,
- Başvuru sahibinin merkezinin ya da yasal şubesinin Ajansın faaliyet gösterdiği TR72 Bölgesi'nde yer alan Kayseri, Sivas ve Yozgat illerinden birinde kayıtlı olması,
- Başvuru sahibinin projenin hazırlığından ve yönetiminden doğrudan sorumlu olması, aracı olarak hareket etmemesi,
- **Mikro işletmeler hariç** KOBİ **(**250 kişiden az çalışan istihdam eden, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 1 milyar lirayı aşmayan işletmeler.) statüsünde olunması
- Programa başvuracak olan KOBİ'lerin aşağıdaki NACE kodlarına bağlı sektörlerde faaliyet göstermesi gerekmektedir. Başvuru sahipleri, faaliyet kodlarını gösterir resmi belgelerle bu durumlarını kanıtlamak zorundadır:

Tablo 2: Uygun Başvuru Sahibi KOBİ'lerin Faaliyet Göstermesi Gereken Sektörler

Kısım Kodu	**Kısım Tanım**	**Bölüm Kodu (NACE)**	**Bölüm Tanımı (NACE)**
A	Tarım, Ormancılık Ve Balıkçılık	03	Balıkçılık Ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği
A	Tarım, Ormancılık Ve Balıkçılık	016	Tarımı Destekleyici Faaliyetler Ve Hasat Sonrası Bitkisel Ürünler İle İlgili Faaliyetler
B	Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	07	Metal Cevherleri Madenciliği
B	Madencilik Ve Taş Ocakçılığı	08	Diğer Madencilik Ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat	10	Gıda Ürünlerinin İmalatı
C	İmalat	13	Tekstil Ürünlerinin İmalatı
C	İmalat	14	Giyim Eşyalarının İmalatı
C	İmalat	16	Ağaç, Ağaç Ürünleri Ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç); Saz, Saman Ve Benzeri Malzemelerden Örülerek Yapılan Eşyaların İmalatı
C	İmalat	17	Kağıt Ve Kağıt Ürünlerinin İmalatı
C	İmalat	20	Kimyasalların Ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı
C	İmalat	21	Temel Eczacılık Ürünlerinin Ve Eczacılığa İlişkin Preparatların (Müstahzarların) İmalatı
C	İmalat	22	Kauçuk Ve Plastik Ürünlerin İmalatı
C	İmalat	23	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı
C	İmalat	24	Ana Metal Sanayii
C	İmalat	25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine Ve Teçhizat Hariç)
C	İmalat	26	Bilgisayarların, Elektronik Ve Optik Ürünlerin İmalatı
C	İmalat	27	Elektrikli Teçhizat İmalatı
C	İmalat	28	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine Ve Ekipman İmalatı
C	İmalat	29	Motorlu Kara Taşıtı, Treyler (Römork) Ve Yarı Treyler (Yarı Römork) İmalatı
C	İmalat	30	Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı
C	İmalat	31	Mobilya İmalatı
C	İmalat	32	Diğer İmalatlar

E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	36	Suyun Toplanması, Arıtılması Ve Dağıtılması
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	38	Atık Toplama, Geri Kazanım Ve Bertaraf Faaliyetleri
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri	39	İyileştirme Faaliyetleri Ve Diğer Atık Yönetimi Hizmeti Faaliyetleri
I	Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	55	Konaklama

(2) Ayrıca, aşağıdaki sayılı hallerden bazıları için süreli bazıları için ise süresiz olarak programa katılma yasağı vardır:

a) İflas etmişler veya tasfiye halinde bulunan ve bu durumları nedeniyle işleri kayyum veya vasi tarafından yürütülen, konkordato ilan ederek alacaklılar ile anlaşma yapmış, faaliyetleri askıya alınmış veya bunlarla ilgili bir kovuşturmanın konusu olanlar veya meri mevzuatta öngörülen benzer durumlarda olanlar,
b) Kesinleşmiş yargı kararı (yani temyizi mümkün olmayan bir karar) ile mesleki faaliyete ilişkin bir suçtan mahkûm olanlar,
c) Haklarında, görevlerini kötüye kullandıklarına dair kesinleşmiş mahkeme kararı olanlar,
ç) Dolandırıcılık, yolsuzluk, bir suç örgütü içinde yer almak gibi suçlardan kesinleşmiş yargı kararı ile mahkûm olanlar,
d) Herhangi bir kamu ihale prosedürüne veya diğer bir mali desteğe ilişkin yükümlülüklere uymayarak, sözleşmeyi ciddi bir şekilde ihlal ettiği tespit edilenler,
e) Teklif çağrısına katılım koşulu olarak Kalkınma Ajansı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin temin edilmesi sırasında yanlış beyanda bulunanlar veya bu bilgi ve belgeleri zamanında ajansa sunmayanlar,
f) Mevcut veya daha önceki teklif çağrılarının değerlendirilmesi sürecinde değerlendirme komitesini veya Kalkınma Ajansını etki altında bırakmaya veya gizli bilgi elde etmeye teşebbüs edenler,
g) Sözleşme imzalandığı tarih itibarıyla;

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri[3] dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere vergi dairelerine vadesi geçmiş borcu olanlar,
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, yapılandırılmış borçlar hariç olmak üzere sosyal güvenlik kurumuna vadesi geçmiş borcu olanlar,
- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri dışındaki gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu projeyle ilgili ajans tarafından sağlanacak destek tutarının yüzde üçü kadar ya da daha fazla bir meblağ için, herhangi bir nedenle haklarında kesinleşmiş haciz işlemi bulunanlar.

ğ) Teklif edilen proje dolayısıyla menfaat ilişkisi içinde olanlar.
h) Dünya Bankası yasaklı listesinde bulunanlar (http://www.worldbank.org/debarr.)

Yukarıda (a) ve (e)'de belirtilen durumlarda, teklif çağrısına katılma yasağı, ihlalin tespit edildiği tarihten sonraki iki yıl; (b), (c), (ç) (d) ve (f)'de belirtilen durumlarda, kararın tebliğ tarihinden itibaren dört yıl; (g)'de belirtilen durumda yazılı yükümlülüklerinin yerine getirilmesine dek; (ğ) ve (h)'de yazılı durum için ise süresiz olarak söz konusudur.

Destek Başvuru Formunun "Başvuru Sahibinin Beyanı" Bölümünde; başvuru sahipleri, yukarıdaki

(a)'dan (h)'ye kadar olan kategorilerin hiçbirine girmediklerine dair beyanda bulunmalıdırlar.

Siyasi partiler ve bunların alt birimleri hiçbir şekilde proje uygulamalarında yer alamazlar.

2.1.2 Ortaklar, İştirakçiler ve Yükleniciler

Bu program kapsamında sunulacak projelerde **ortak veya iştirakçi yer almayacaktır**.

Yükleniciler, projede yer alan bazı faaliyetlerin ihale edildiği gerçek ve tüzel kişilerdir. Yüklenicilerle yapılacak sözleşmelerde Kalkınma Ajansları mevzuat hükümleri ile uyumlu olması koşuluyla SoGreen Finansal Destek Rehberinde yer alan ticari uygulamalar (commercial practices) geçerli olacaktır.

Yararlanıcının denetimi veya sermayesi bakımından nüfuzu altında bulundurduğu gerçek ve tüzel kişiler aynı proje kapsamında yüklenici olamazlar.

2.1.3 Projelerin Uygunluğu

Programa sunulacak projeler alt başlıklarda belirtilen tüm şartları sağlamalıdır.

2.1.3.1 Süre

Proje uygulama süresi; **6 ay** olarak belirlenmiştir.

Proje uygulama süresi, sözleşmenin tüm taraflardan en son imzalayan tarafın imzaladığı günden 1 (bir) sonraki gün başlar.

Projenin tamamlandığı tarih olarak sözleşmede belirtilen proje uygulama süresinin bittiği gün esas alınır.

2.1.3.2 Proje Uygulama Yeri

Projeler, Ajansın faaliyet gösterdiği TR72 Bölgesi illeri sınırları içerisinde uygulanmalıdır. Ancak proje amaçlarına ulaşılması için gerekli olduğu durumlarda sergi, konferans, fuar vb. etkinliklere katılım faaliyetleri bölge dışında gerçekleştirilebilir. Her hâlükârda projenin temel faaliyetleri TR72 Bölgesi içerisinde gerçekleştirilmelidir.

TR72 2024-2028 Bölge Planı'nda yer alan ilçe kademelendirmesinde, 4-5-6. kademe olan ilçeler daha kırılgan olarak kabul edilecek, bu ilçelerde uygulanacak projelere puan avantajı sağlanacaktır. (Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi'nde "ana ilçe" olarak seçilen ilçenin kademesi dikkate alınacaktır.)

2.1.3.3 Proje Konuları

Bir projenin başarılı olabilmesi ve desteklenmeye hak kazanabilmesi için temel koşul, projenin Programın amacı ve öncelikli alanı ile ilişkili olması ve bu rehberde belirtilen desteklenmeyecek konulardan herhangi biri kapsamında olmamasıdır. Bununla birlikte bir projenin yukarıda yer alan temel koşulu sağlıyor ve aşağıdaki örnek konularla uyumlu ya da örnek konulardan birine yönelik olması başarılı olacağı ve destekleneceği anlamına gelmemektedir. Proje başarı kriterleri ile değerlendirme ve seçim sürecine ilişkin ayrıntılı açıklamalar "2.3. Projelerin Değerlendirilmesi ve Seçilmesi" bölümünde yer almaktadır.

Programın önceliği sosyal kapsayıcı yeşil geçişin desteklenmesidir. Proje tekliflerinin Avrupa Birliği (AB) 2020 Yeşil Taksonominin aşağıda belirtilen çevresel hedeflerinden en az birine katkıda bulunacak şekilde bölgelerde yeşil geçişin hızlandırılmasını sağlaması beklenmektedir.

Avrupa Birliği (AB) 2020 Yeşil Taksonomisi, sürdürülebilir finans çerçevesinde oluşturulmuş kapsamlı bir sınıflandırma sistemidir. Bu sistem, ekonomik faaliyetlerin çevresel etkilerini değerlendirmek ve yatırımcıları sürdürülebilir projelere yönlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Yeşil Taksonomi, şirketlerin ve finans kuruluşlarının, çevre dostu yatırımları belirlemelerine yardımcı olarak sürdürülebilir bir ekonomi inşa etmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda, AB'nin iklim değişikliğiyle mücadele stratejileriyle uyumlu olup Avrupa Yeşil Mutabakatının bir parçası olarak önemli bir rol de oynamaktadır.

Bu sistem, sadece yatırımcılar için değil, şirketler ve politika yapıcılar için de yol gösterici bir çerçeve sunmaktadır. Şirketler, faaliyetlerinin Yeşil Taksonomi Tüzüğüne uygun olup olmadığını değerlendirmek ve finansman kaynaklarına erişimlerini artırmak için bu sistemi kullanabilir. Aynı zamanda, düzenleyiciler ve devlet kurumları da sürdürülebilir finans politikalarını oluştururken bu çerçeveden yararlanır. AB Yeşil Taksonomisi, iklim dostu bir ekonomiye geçişi hızlandırarak, uzun vadede daha yeşil ve sürdürülebilir bir ekonomik model oluşturmayı amaçlamaktadır.

Program kapsamında sunulan projelerin Yeşil Taksonomi Tüzüğünün temel kuralları olan altı çevresel hedefin **en az birine önemli katkı sağlaması** beklenmektedir**.**

1- İklim değişikliğini azaltma
2- İklim değişikliğine uyum
3- Su ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı ve korunması
4- Döngüsel ekonomiye geçiş
5- Kirliliğin önlenmesi ve kontrolü
6- Biyoçeşitliliğin ve ekosistemlerin korunması ve restorasyon

SoGreen Projesinin sosyal açıdan öncelikli hedef odağı kadın ve gençler başta olmak üzere kırılgan gruplardır. Proje kapsamında kadın veya gençler tarafından sahip olunan veya yönetilen işletmelerce geliştirilen projeler, kadın, genç veya diğer kırılgan grupların yeni istihdamını sağlayan veya halihazırda çalışanların daha iyi iş imkânına kavuşmalarını hedefleyen projeler öncelikle desteklenecektir. Program kapsamına sunulacak projelerin sosyal açıdan herhangi kişi veya gruplara negatif etki oluşturacak bir faaliyeti veya sonucu bulunmamalıdır.

Program kapsamında sunulacak projelerin çevresel ve sosyal risklerine yönelik tarama SoGreen Projesi Çevre ve Sosyal Yönetim Çerçevesine (ÇSYÇ) uygun olarak yapılacaktır.

Uygun Proje Konuları

Programın kapsamında aşağıda yer alan proje konuları desteklenecek olmakla birlikte proje tekliflerinin mutlaka yeşil geçiş sürecinden etkilenecek başta kadın ve gençler olmak üzere kırılgan grupların refahını ve istihdam edilebilirliğini artıracak faaliyetleri içermesi beklenmektedir.

Başvuru sahiplerinin program öncelikleri kapsamında yeni teknolojilerin ve iş fikirlerinin hayata geçirilmesi ile mevcut yatırımlarının program öncelikleri kapsamında iyileştirmesine yönelik projeleri desteklenecektir. Aşağıda bu amaçlar ile uyumlu olması beklenen proje örnek konuları sıralanmaktadır. Bu örnekler sınırlayıcı olmayıp önceliklerle uyumlu olmak kaydıyla burada yer almayan konularda da proje sunulabilir.

- Başta imalat sanayi olmak üzere ilgili sektörlerde hammadde – yarı mamul tedarik zincirlerinin geliştirilmesi
- Tarımsal sulamada enerji maliyetlerinin azaltılması amacıyla elektrik üretiminde güneş enerjisi sistemlerinin yaygınlaştırılmasının arttırılması (güneş enerjisi ünitelerinin kurulumu, mikro hidro veya mikro rüzgâr kurulumu, mevcut sulama altyapı sistemlerinin modernizasyonu ve rehabilitasyonu dâhil)
- İhmal edilebilir düzeyde sera gazı emisyonlarına sahip kurutma ve soğutma sistemlerinin finansmanı
- İklim açısından akıllı/sürdürülebilir tarım, ormancılık ve/veya balıkçılık teknolojileri ve yaklaşımlarının benimsenmesi (yüksek karbon stoklarına veya yüksek biyolojik çeşitliliğe sahip alanlara genişlemeyen veya genişlemeyi teşvik etmeyen);
- Yağmur suyu toplama sistemleri, atık geri dönüşüm sistemleri, endüstriyel simbiyoz sistemleri
- Üretimde kaynak verimliliği ve yönetimini optimize eden projeler
- Hammadde verimliliğini artıracak, atık miktarını azaltacak projeler
- Mobilya üretimi, plastik ürünler imalatı, metal kullanımı olan sektörler başta olmak üzere imalat sanayinde yeniden üretim, onarım ve bakım gibi döngüsel iş modellerini içeren projeler
- Tarım ve hayvancılıkta su verimliliğini hedefleyen projeler
- İmalat sanayinde temiz üretim teknolojilerini içeren projeler
- Perakende sektöründe ve imalat sanayinde yeşil lojistik ve tedarik zincirini hedefleyen, sürdürülebilir kaynak kullanımı sağlamak ve tedarik zinciri boyunca çevresel etkileri azaltmak için iş modellerini içeren projeler
- Ürünleri ve süreçleri çevresel hususları göz önünde bulundurarak tasarlayan, daha sürdürülebilir ve kaynakları verimli kullanan çözümleri uygulamaya yönelik projeler
- Düşük çevresel ayak izine sahip ve sürdürülebilirliğe odaklanan ürünler geliştirmeyi ve pazarlamayı hedefleyen projeler
- Tarım ve hayvancılık işletmeleri için karbon ayak izini azaltacak, döngüsel ekonomiyi sağlayacak projeler
- TR72 Bölgesi'nde üretilen ürünlerin doğa dostu paketlenmesini hedefleyen, optimum kaynak kullanımı içeren projeler
- Çevre dostu depolama sistemlerini içeren projeler
- Tarımsal atıkların biyogaz ve organik gübreye dönüştürülmesi
- Hassas tarım teknolojileri (sensör, drone, veri analizi) uygulamalarının yaygınlaştırılması
- Kimyasal girdi kullanımını azaltan rejeneratif tarım uygulamalarının geliştirilmesi
- Yerel tohum ve biyolojik çeşitliliği koruyan üretim modellerinin geliştirilmesi
- Hayvansal atıklardan enerji ve gübre üretimi tesisleri
- Kırsal üretimde su geri kazanım sistemlerinin kurulması
- Kırsal turizm işletmelerinde yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması
- Termal turizm tesislerinde enerji ve su verimliliği modernizasyonu
- Kış turizmi tesislerinde karbon azaltım uygulamaları
- Yerel ürünlerin gastronomi turizmine entegrasyonu ve düşük karbonlu tedarik sistemleri

UYARI:

1) Bu bölümde yer alan proje konuları, başvuru sahiplerine yol gösterici olması amacıyla örnek olarak sunulmuştur. Söz konusu proje fikirlerinin tek başına destek için uygun görülmesi garanti edilmez. Başvuruda sunulan projelerin, Başvuru Rehberi'nin 1.3. Bölümünde tanımlanan Programın Genel ve Özel Amaçları ile Öncelikleriyle açık bir biçimde ilişkilendirilmesi ve başvuru formunun tüm bölümlerinin eksiksiz ve nitelikli şekilde doldurulması gerekmektedir. Ayrıca projeler; Mali ve Operasyonel Kapasite, İlgililik, Etki ve Sürdürülebilirlik, Bütçe ve Maliyet Etkinliği gibi başlıklar altında bütüncül olarak değerlendirilecek olup, sadece proje konusunun uygunluğu, projenin başarılı sayılması için yeterli değildir.
2) Yukarıda belirtilen örnek proje konuları benzeri projeler desteklenecek olmakla birlikte **yalnızca ve ağırlıkla** güneş paneli ve rüzgar enerjisi santrali kurulumu, enerji ve su verimliliğine yönelik sarf malzemesi alımları, dayanıklı tüketim malı alımları ile kapasite gelişimi eğitimlerini içeren projeler desteklenmeyecektir. Yenilenebilir enerji yatırımları içeren projelerde yenilebilir enerji yatırımları toplam proje bütçesinin %50'sini aşmayacaktır. Bu tür yatırımlarda sözleşme imzalanması öncesi bağlantı anlaşmaları ve diğer gerekli izinlerin alınması gerekmektedir.

Uygun Olmayan Proje Konuları

SoGreen ÇSYÇ kapsamında belirlenen aşağıdaki konuları içeren proje önerileri desteklenmeyecektir:

- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora-CITES*) kapsamında yasaklanmış olan habitatlar ve ürünlerle ilgili ticari faaliyetler
- Genetiği değiştirilmiş organizmaların yaban hayatına salınması
- Yasaklanmış pestisitlerin (Dünya Sağlık Örgütü'nün Pestisitlerin Tehlike Sınıflarına Göre Önerilen Sınıflandırması 1a (son derece tehlikeli) ve 1b (çok tehlikeli) veya Stockholm Sözleşmesi'nin Ek A ve B'si kapsamına giren veya Türkiye Hükümeti tarafından kısıtlanan) ve herbisitlerin üretimi, dağıtımı ve satışı
- Trol balıkçılığı
- Radyoaktif ürünler
- Tehlikeli atıkların depolanması, işlenmesi ve bertarafı
- Montreal Protokolü kapsamında düzenlenen CFC, halon ve diğer maddeleri içeren ekipman ve malzemelerin üretimi
- Ağırlıkça %0,005'ten fazla PCB (poliklorlu bifeniller) içeren elektrikli ekipmanların üretimi
- Asbest içeren ürünlerin üretimi
- Nükleer reaktörler ve parçaları
- İşlenmiş veya işlenmemiş tütün ve tütün işleme makineleri
- Kritik doğal yaşam alanlarının önemli ölçüde dönüştürülmesini veya bozulmasını içeren faaliyetler
- Kopyalanamayan kültürel mülke önemli ölçüde zarar verici faaliyetler

- Kayıtlı kültürel miras alanlarındaki herhangi bir faaliyet
- Herhangi bir hanenin fiziksel olarak yerinden edilmesine yol açan istemsiz arazi edinimi ve mülkiyet, kullanım hakkı veya kullanıcı hakları tartışmalı olan arazilerdeki herhangi bir faaliyet
- Güvenlik tehlikeleri veya patlamamış mayın veya bombaların varlığı nedeniyle tehlikeli kabul edilen arazilerdeki herhangi bir faaliyet
- Mayınlar, silahlar ve mühimmat dahil (ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere) silahlar
- Uyuşturucu mahsulü üretimini veya bu tür mahsullerin işlenmesini destekleyecek herhangi bir faaliyet
- Çocuk işçi ve zorla çalıştırma içeren faaliyetler
- Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standardı (ÇSS) 6: Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Yaşayan Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi açısından herhangi bir doğal ve kritik yaşam alanı ve ÇSS8: Kültürel Miras açısından kültürel kaynaklar üzerinde önemli olumsuz etkiler oluşturan faaliyetler
- Belirlenmiş Afet Riski Alanları içindeki riskli binalar
- Kültürel Miras olarak kayıtlı binaları içeren herhangi bir alt proje
- Sulak alanlar, doğal ormanlar, çayırlar ve diğer "kritik" doğal yaşam alanları ve ekosistem hizmetleri gibi çevresel açıdan önemli alanların değiştirilmesi gibi Doğal Yaşam Alanları/Kritik Yaşam Alanları üzerinde etkisi olacak herhangi bir alt proje
- Çevresel ve sosyal riskler ve etkiler açısından Yüksek olarak derecelendirilen ve biyolojik çeşitlilik ve kültürel miras üzerinde etkisi olan herhangi bir alt proje.
- Dünya Bankasının Politika OP/BP 7.50'sini tetikleyecek alt projeler – Uluslararası Su Yollarındaki Projeler
- Dünya Bankasının Politika OP/BP 7.60'ını tetikleyecek alt projeler – Tartışmalı Alanlardaki Projeler

Bununla birlikte tüm projeler her koşulda meri mevzuata uygun olmalı ve aşağıdaki konuları kesinlikle içermemelidir:

- Siyasi veya etnik içerikli proje ve faaliyetler
- Hukuka, genel sağlığa ve toplumun genel ahlak anlayışına aykırı proje ve faaliyetler
- Türk Gıda Kodeksi Alkolsüz İçecekler Tebliğine uygun olmayan içeceklerin üretimi
- Talih oyunları sektörüne dâhil olan herhangi bir şirketin işletmesi
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları
- Gayrimenkul yatırımları
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için bireysel sponsorluklar
- Eğitim veya kurslar için bireysel burslar
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya ayni) veya kredi sağlamak için)
- Akademik araştırma
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan veya aynı proje kapsamında desteklenmesi talep edilen faaliyet yahut harcama kalemleri için diğer kaynaklardan finanse edilen projeler[9]

2.1.3.4 Proje Başvuruları ve Mali Destek Almaya İlişkin Özel Düzenlemeler

Bu teklif çağrısı kapsamında, bir başvuru sahibi **en fazla iki (2) projesi** için destek başvurusunda bulunabilir ve **bir (1) projesi** için destek alabilir.

[9] 30/05/2025 tarihli ve *2025/9903* sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde sağlanan destekler bakımından bu hüküm uygulanmaz.

Bir başvuru sahibinin burada ifade edilen sayılardan daha fazla başarılı projesi varsa, sözleşmeler imzalanmadan önce başvuru sahibine başarılı olduğu projeler içinden hangisine destek almak istediği konusunda seçim hakkı tanınır.

Proje başvuruları ve mali destek almaya ilişkin özel düzenlemeler aşağıda yer almaktadır.

- Kalkınma Ajansları Destek Yönetimi Kılavuzu'nda belirtildiği üzere "Yönetmeliğin 7/A maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen başvuru sahiplerinin yararlanıcı olması durumunda, proje uygulama döneminde ve projenin tamamlandığı tarihi izleyen bir yıllık süre içerisinde aynı ajansa başvurması mümkün değildir". Bu bağlamda Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş (SoGreen) Geri Ödemeli Finansman Desteği Programı'nda proje uygulama döneminde ve projenin tamamlandığı tarihi izleyen bir yıllık süre içerisinde yer alan bir başvuru sahibi "uygun başvuru sahibi" olamaz.
- Daha önce Ajanstan finansman desteği programı kapsamında desteklenen ve henüz geri ödemelerini tamamlamayan başvuru sahiplerinin yeni bir finansman desteği programı başvurusu değerlendirmeye alınmaz.
- Proje kapsamında ortak veya iştirakçi olmayacaktır.
- Program kapsamında belirlenen finans kurumu Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. olup kurumun TR72 Bölgesi'ndeki şubeleri üzerinden işlem yapılacaktır.
- Hisselerinin yüzde 50'sinden fazlası aynı şahsa, tüzel kişiliğe veya aynı ortaklara ait olduğu tespit edilen işletmeler tarafından sunulan başvurular da aynı başvuru sahibi tarafından yapılmış kabul edilir.
- Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından başvuru sahibi adına Ajansa verilmek üzere düzenlenen "Kredi Uygunluk Belgesi" başvuru sahibine kredi kullandırılmasına ilişkin bir taahhüt anlamında olmayıp sadece bir ön değerlendirme niteliği taşımaktadır. Başvuru sahibi ile Ajans arasında destek sözleşmesi imzalanmaması durumunda ilgili aracı kuruluş limit tahsis ettiği başvuru sahiplerine kredi kullandırıp kullandırmamakta serbesttir.
- Hâlihazırda herhangi bir kamu kurum ya da kuruluşundan finansal destek alan projeler ile proje kapsamındaki faaliyetlere eş zamanlı olarak mali destek sağlanamaz. Ancak bu program kapsamında 30/05/2025 tarihli ve 2025/9903 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde sağlanan destekler bakımından bu hüküm uygulanmaz.

Başvuru Sahibi, başvurusunun yukarıda açıklanan kapsama girmediğine ilişkin **"Taahhütname"yi** imzalayarak Ajansa sunar.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın ilgili mevzuat ve görüşlerine uygun olmak kaydıyla **teşvik belgesine sahip yararlanıcıların Ajans desteklerinden yararlanması mümkündür.**

2.1.4 Maliyetlerin Uygunluğu

Program kapsamında verilecek destekler için sadece uygun maliyetler dikkate alınacaktır. Bu nedenle bütçe hem bir maliyet tahmini hem de uygun maliyetler için tavan niteliğindedir. Uygun maliyetler, götürü maliyetlere değil, gerçek maliyetlere (projenin uygulanması sırasında yapılacak fiili maliyetler) dayandırılmalıdır.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek tüm maliyetler, KAYS üzerinde yer alan proje bütçesi standart formuna göre hazırlanmalıdır.

Program kapsamında bir maliyetin uygun maliyet olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki genel koşullar aranmaktadır:

- ✓ Projenin uygulama süresi içinde gerçekleşmesi
- ✓ Projenin yürütülmesi için gerekli ve gerçekçi mali yönetim prensipleriyle uyumlu olması, maliyet etkinliği sağlaması
- ✓ Başvuru sahibi tarafından gerçekleştirilmesi
- ✓ Başvuru sahibinin hesaplarında ya da vergi belgelerinde kayıtlı, tanımlanabilir ve doğrulanabilir olması, orijinal destekleyici belgelerle desteklenmesi

2.1.4.1 Uygun Maliyetler

Uygun maliyetler, uygun doğrudan maliyetler ve uygun dolaylı (idari) maliyetler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Uygun doğrudan maliyetler, projenin yürütülmesi için gerekli olan, yararlanıcı tarafından gerçekleştirilen ve gerçek tutarlar üzerinden hesaplanan maliyetlerdir. İdari maliyetler ise genel idari giderleri kapsayan maliyetlerdir.

Bu Program kapsamındaki uygun maliyetler aşağıda listelenmiştir.

- Piyasa fiyatlarına uygun olmaları ve projenin uygulanabilmesi için gerekli olmaları koşulu ile yeni makine, ekipman ve hizmet (nakliye, montaj vb.) maliyetleri
- Kalite sistemleri, marka, patent, endüstriyel tasarım vb. geçerli belgeler alınmasına yönelik giderler
- Proje bütçesinin yüzde 5'ini geçmemek kaydıyla sarf malzemesi maliyetleri,
- Proje bütçesinin yüzde 5'ini aşmayacak şekilde ve yalnızca sınırlı deneme üretimi için kullanılan hammadde maliyetleri
- Projenin uygulanması için mutlaka gerekli olması ve ajans tarafından sağlanan mali desteğin yüzde 30'unu geçmemek koşuluyla küçük ölçekli yapım işleri[10] (Küçük ölçekli inşaat işleri, çalışma alanına makine veya ekipman montajı sırasında tadilat, alan açma, onarım, boyama gibi küçük inşaat işlerini içerir. Yeni binaların inşası veya inşa halindeki binaların tamamlanması ile ilgili büyük inşaat işleri uygun maliyet değildir)
- Yenilenebilir enerji yatırımları içeren projelerde yenilebilir enerji yatırımları toplam proje bütçesinin %50'sini aşmamalıdır.
- Eğitim hizmet alımı maliyetleri
- Proje uygulaması dâhil danışmanlık hizmet alım maliyetleri
- Denetim maliyetleri[11]

[10] İnşaat işleri projelendirilmiş (mimari, statik, mekanik, elektrik, peyzaj vb.) ve inşaat işlerine ilişkin kamu kurum ve kuruluşları ya da meslek kuruluşlarınca yayımlanan güncel birim fiyat cetvelleri aracılığıyla ayrıntılı maliyet hesabı yapılmış olan projeler değerlendirmede avantajlı olacaktır. Alt uygulama projeleri bulunmayan ya da Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak .... Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğe göre ilgili yapı sınıfı emsal alınarak m^2 üzerinden yapılacak genel hesaplamalar da dahil olmak üzere ayrıntılı maliyet hesabı içermeyen projeler ise değerlendirmede dezavantajlı olacaktır.

[11] Ajans, bu program kapsamında tüm projelerden denetim raporu talep edecektir. Bu denetim Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları ile serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirler tarafından yapılabilir.

- Görünürlük maliyetleri
- Mal, hizmet ve yapım işi alımlarına ilişkin KDV (Bu program kapsamında hazırlanacak projelerin bütçeleri, vergiler dâhil olarak düzenlenecektir.)

Sözleşmenin imzalanmasından önceki bütçe kontrolü sürecinde, gerekli durumlarda proje bütçesinde değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, başvuru sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Ajansın destek miktarında indirim yapmasını gerektirebilir. Bütçe kontrolü sürecinde program kapsamında uygun olmayan ve/veya projede gerçekleştirilecek faaliyetlerle ilgisi olmayan maliyetlerin tespit edilmesi durumunda bunlar bütçeden çıkarılacaktır. Ayrıca, piyasa rayiçlerini yansıtmayan maliyetlerin tespit edilmesi durumunda da bu maliyetler revize edilecektir. Aynı husus proje uygulama sürecinde yapılacak fiili harcamalar için de geçerlidir.

Proje uygulama sürecinde proje bütçesindeki ödenek dâhilinde de Ajans tarafından yapılacak kontrollerde piyasa rayiçlerinin üzerinde maliyetler tespit edilmesi durumunda bunlar uygun maliyet olarak sayılmayacaktır. Bu nedenle başvuru sahibinin proje hazırlık aşamasında gerçekçi, maliyet etkin ve faaliyetlerle uyumlu bir bütçe hazırlaması ve uygulama aşamasında da şeffaf, adil ve rekabetçi bir satın alma stratejisi izlemesi kendi yararınadır.

2.1.4.2 Uygun Olmayan Maliyetler

Bu programda hiçbir şekilde uygun maliyet olarak kabul edilmeyecek olan maliyet kalemleri aşağıda sıralanmaktadır:

- Kredi kullanımına yönelik işlem ve dosya masrafları (Kredi uygunluk belgesi, ekspertiz ücretleri, teminat masrafları, havale maliyetleri, sigorta, komisyon, BSMV, banka maliyetleri vb.)
- Yararlanıcının ve proje kapsamında görev alan kişilerin kusur ve ihmalleri sebebiyle doğacak olan ceza, zam, faiz ve sair giderler
- Sözleşmede belirtildiği halde, vergi ve prim ödemeleri hariç, proje hesabı dışında yapılan proje harcamaları
- Borçlar (faiz borcu dahil), zarar veya borç karşılıkları
- Arazi veya bina alımları
- Her türlü ikinci el alımları
- Kur artışı dolayısıyla oluşan maliyet artışları
- Yararlanıcı dışındakiler tarafından gerçekleştirilen maliyetler
- Proje ile ilgisi olmayan harcamalar
- İstimlak bedelleri
- Otomobil, motosiklet, minibüs, otobüs, , arazi taşıtları, panel van, kamyon ve çekici alımı ve kiralanması ile bu işlemlerle taalluku olan giderler
- Leasing (finansal kiralama) giderleri
- “1. İnsan Kaynakları”, “2. Seyahat”, “4. Yerel Ofis Maliyetleri”, ve “8. İdari Maliyetler” bütçe başlıklarına yazılan maliyetler
- Ayni katkılar
- Amortisman giderleri
- Üçüncü taraflara verilen krediler/hibeler/ödüller
- Projenin başlangıcından (sözleşme imzalanmadan) önce yapılan hazırlık çalışmaları ve diğer faaliyetlerin maliyetleri. Ancak başvuru rehberinde açıkça belirtilmesi kaydıyla, özellikle proje hazırlama kapasitesi düşük gruplara yönelik proje teklif çağrılarında proje hazırlama ve sunumunu teşvik etmek amacıyla, yararlanıcılar tarafından bu kapsamda sağlanan danışmanlık ve kırtasiye giderleri gibi destekler, faturalandırılması kaydıyla uygun proje giderleri arasında

sayılabilir ve talep edilen destek tutarının yüzde 2'sini geçmemek üzere proje bütçesinde gösterilebilir.
- Başvuru sahibinin bağı olan diğer tedarikçilerden yapacağı satın alımlar
- Salt sözleşmeye, teminatlara ve Ajans ile yararlanıcı arasındaki mali ödemelere[12] ilişkin her türlü vergi, resim, harç ve sair giderler
- Yukarıda sayılmayan ancak Ajans mevzuatı veya diğer ilgili mevzuat çerçevesinde yasaklanmış veya uygun olarak değerlendirilmeyen diğer maliyetler

Başvuru Formunda yer verilmeyen bir hususa ilişkin maliyetlendirmenin bütçede yer alması mümkün olmayacaktır.

Başvuruların değerlendirilmesi sonrasında, sözleşmenin imzalanmasından önceki kontrol sürecinde, gerekli durumlarda bütçede değişiklik yapılabilecektir. Kontroller, Başvuru Sahibinin ilave açıklama yapmasını ve Orta Anadolu Kalkınma Ajansı'nın destek tutarında indirim yapmasını gerektirebilir. Bu nedenle, başvuru sahibinin gerçekçi ve uygun maliyetli bir bütçe sunması kendi yararınadır. Bütçeyi netleştirmek için, maliyetlerin gerekçelerinin ayrıntılı bir şekilde hazırlanarak, KAYS üzerindeki EK B-3 formatında hazırlanması gerekmektedir.

Ayni katkılar

Başvuru Formunda ayrı bir liste halinde sunulması gereken, yararlanıcı tarafından yapılan ayni katkılar, gerçek harcamaları yansıtmazlar ve uygun maliyet olarak değerlendirilmezler.

Ancak desteğin verilmesi durumunda, yararlanıcı, Başvuru Formunda belirttiği bu katkıları üstlenmek zorundadır.

2.2 Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler

2.2.1 Başvuru Formu ve Destekleyici Belgeler

Başvuru belgeleri;

- **Başvuru Formu** ve
- **Destekleyici Belgeleri (DB)** ifade etmektedir.

Proje başvuruları "www.oran.org.tr" Ajans internet adresinden temin edilecek Başvuru Rehberinde belirtilen esas ve usullere uygun olarak Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi (KAYS) (https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr) üzerinden yapılmalıdır. Başvuru formu KAYS üzerinden (https://kaysuygulama.sanayi.gov.tr) elektronik ortamda doldurulduktan sonra, başvuru aşamasında istenen destekleyici belgeler sırasıyla sisteme yüklenecektir. Destekleyici belgelerin basılı/elektronik nüshaları KAYS üzerinden veya internet adresinden (www.oran.org.tr) temin edilebilir.

Başvuru aşamasında **E-İMZALI OLMAYAN TAAHHÜTNAMELER DIŞINDA MATBU BELGE VE DOSYA TESLİMİ TALEP EDİLMEYECEKTİR.**

Talep edilen belgeler ve proje başvurusunda öngörülen çalışmalara bağlı olarak meri mevzuata göre gerekli zorunlu belgeler dışında hiçbir ek belge değerlendirmeye tabi tutulmayacaktır.

[12] Proje uygulaması ile doğrudan ilgili olmayan ajans ve yararlanıcı arasındaki banka transfer ücretleri, noter masrafları ve vergiler gibi giderler ifade edilmektedir.

Başvuru Formu ve diğer belgeler Türkçe hazırlanmalıdır. Ayrıca bu belgeler doldurulurken, standart formata bağlı kalınmalı ve mevcut hiçbir metin silinmemeli ya da değiştirilmemelidir. Aksi takdirde, yapılan başvuru ön inceleme aşamasında değerlendirme dışı kalacaktır.

Başvuru belgelerindeki herhangi bir eksiklik veya önemli bir tutarsızlık projenin reddine yol açabilir. Sunulan bilginin açık olmaması ve bu durumun adil bir değerlendirme yapılmasına engel teşkil etmesi durumunda ek açıklama talep edilebilir.

Proje başvurusu, başvuru rehberinde belirtildiği şekilde, rehberdeki kural ve koşullara uygun olarak ve ekleriyle birlikte eksiksiz doldurularak yapılır. Başvuru sahibi, proje teklifinin bütçe kısmında, proje kapsamında gerçekleştirmeyi taahhüt ettiği faaliyetleri ve ihtiyaç duyduğu kaynağı, gerekçeleri ve harcama programını da açıkça belirtmek suretiyle açıklamak zorundadır.

1) Projesi desteklenmeye hak kazanan başvuru sahipleri sonuçların Ajans internet sitesinde ilan edilmesini müteakip **10 (ON) İŞ GÜNÜ İÇERİSİNDE** başvuru aşamasında sunulan **proje başvuru formu ve ekleri ile destekleyici belgelerin aslı veya onaylı suretini** Ajansa teslim etmelidir. Bu hususa ilişkin **AYRICA BİR TEBLİGAT YAPILMAYACAK** olup başvuru sahibinin Ajans internet sitesini takip etmesi kendi sorumluluğundadır.

Başvuru Aşamasında Hazırlanması Gereken Belgeler

Ajansa Sunulacak Belgeler

Başvuru Belgesi	Başvuru Belgelerine İlişkin Açıklamalar
Kredi Uygunluk Belgesi	Program ilan tarihinden sonra Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O Kayseri Ticari Şubesinden kurumundan alınmış başvuru sahibine ait kredi uygunluk belgesi (Başvuru sahibinin bu belgede yer alan uygun kredi tutarı, başvuru dosyasında yer alan bütçe toplam tutarına **eşit ya da büyük olmalıdır**!) Kredi uygunluk değerlendirmesi henüz sonuçlanmamış başvuru sahipleri kredi uygunluk başvurusunda bulunduklarına dair belgeyi KAYS'a yüklemelidir. Bu durumda Ajansın belirleyeceği süre içerisinde Kredi Uygunluk Belgesi'nin Ajansa sunulması zorunludur. Kredi uygunluk talepleri olumsuz sonuçlanan başvurular, teknik değerlendirme sürecine alınmaz ve reddedilir.
Taahhütname	Başvuru Formu KAYS üzerinden hazırlanmalı ve onaylanmalıdır. Ayrıca KAYS tarafından hazırlanan taahhütname e-imzalanmalı; bu yapılamıyorsa taahhütnamenin ıslak imzalı hali bu rehberde belirtilen süre zarfında Ajansa teslim edilmelidir.
Destekleyici Belgeler (DB)	Aşağıda belirtilen destekleyici belgelerin fiziki teslimi gerekmemekte olup elektronik olarak KAYS'a yüklenmesi yeterlidir. • **Vergi Levhası** • **KOBİ Beyanı**: Başvuru sahibi işletmenin KOBİ statüsünde olduğunu kanıtlar, 2024-2025 yılları verilerine göre oluşturulmuş ve KOSGEB sisteminden alınmış KOBİ Belgesi • **Yetkili Yönetim Organı Kararı (EK F1) ve İmza Sirküleri** • **Ticaret Sicil Gazetesi** • **Faaliyet Belgesi veya Oda Kayıt Belgesi** • **Mali Tablolar (Geçmiş 3 yıl)** • **Her Bütçe Kalemi İçin (En az) 1 adet Proforma Fatura ve Teknik Şartname** • **Personel Sayısını Gösteren Onaylı Belgeler** • **Güncel Kapasite Raporu (İmalat Sanayinde Faaliyet Gösteren İşletmeler İçin)**

Başvuru Belgesi	Başvuru Belgelerine İlişkin Açıklamalar
İlave Puana Tabi Kriterlere İlişkin Başvuru Sahibi Beyanı	Program kapsamında kadın ve gençlerin işletmenin yönetiminde yer alması/temsili, kırılgan grupların istihdamı gibi koşulları sağlayan başvuru sahiplerine bu beyana dayanarak değerlendirme aşamasında ek puan verilecektir.

Sözleşme Aşamasında Hazırlanması ve Sunulması Gereken Belgeler

Sözleşme belgeleri Ajans tarafından hazırlanacak olup başvuru sahibinin irtibat kişilerine e-posta ile gönderilecek ve KAYS üzerinden sözleşme daveti yapılacaktır. Sözleşme, **bu bildirimi müteakip 10 (on) iş günü içerisinde imzalanmalıdır.** Bu süre zarfında Ajansa başvurmayan, sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır. Aynı süre içerisinde makul bir sebepten ötürü sözleşme imzalamaya gelemeyeceğini bildiren sözleşme sahiplerine 10 (on) iş günü ilave süre tanınabilir. Sunulan belgelerin gerçeğe aykırı olması halinde başvuru sahibiyle sözleşme imzalanmaz.

Sözleşme aşamasında talep edilecek belgeler de **asgari** seviyede tutulacak, başvuru formunda beyan edilen hususlarla bağlantılı olarak ilave belgeler istenebilecektir. Belgeler, noter veya belgeyi düzenleyen yetkili kurum/kuruluş tarafından tasdik edilebileceği gibi, aslı Ajans'a ibraz edilmek şartıyla "Aslı Gibidir/Görülmüştür" şerhi düşülerek Ajans tarafından da tasdik edilebilecektir.

Sözleşme Aşamasında Sunulacak Belgeler

Belge Türü
Vergi ve SGK Borcu Olmadığına Dair Güncel Belgeler
Mali Kontrol Taahhütnamesi ve Muvafakatname
Proje Özel Hesap Tanımlama ve Bilgilendirme Formu
Sözleşme İçin Damga Vergisi Yatırıldığına Dair Belge
Resmi Makamlardan Alınması Gereken İzin Belgeleri
SoGreen Projesi Kapsamında Oluşturulan Çevresel ve Sosyal Tarama Formu ile Bağlantılı Olarak Hazırlanması Gereken Belgeler
Finansman Desteği İle Eş Zamanlı Olarak Yararlanılan Diğer Teşviklere İlişkin Beyan

2.2.2 Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır?

Başvuru sahiplerinin; proje başvurularını Ajansın internet sitesinden erişilebilecek KAYS'taki Başvuru Formunda da yer alan başvuru veri giriş formunu doldurarak KAYS'a yüklemeleri zorunludur. Sistem, yapılan başvurular için otomatik olarak bir başvuru kodu üretecek olup bu kod başvuru sürecindeki tüm işlemlerde kullanılacaktır.

Başvuru sahiplerinin, proje başvurularını ajansın proje teklif çağrısı ilanında belirtilen son kabul tarih ve saatine kadar KAYS üzerinden yapması zorunludur. Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren **en geç 5 iş günü** içerisinde tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından imzalı olarak elden veya posta yolu ile son başvuru tarihinden itibaren **en geç 5 iş günü** içerisinde aşağıdaki adrese teslim edilir.

Kayseri Merkez Ofisi

Mevlâna Mahallesi, Mustafa Kemal Paşa Bulvarı, No:79, Kat:5 ve 6, 38080 Kocasinan / KAYSERİ, Tel: 0 (352) 352 6726

Sivas Yatırım Destek Ofisi

Akdeğirmen Mahallesi, Höllüklük Caddesi No:29, 58040, SİVAS, Tel: 0 (346) 222 0800

Yozgat Yatırım Destek Ofisi

Aşağınohutlu Mahallesi, Sakarya Caddesi, No:9 Kat:2 YOZGAT, Tel: 0 (354) 217 6726

Bu durumda taahhütnamesini elden teslim edenlere imzalı ve tarihli bir teslim alındı belgesi verilir. Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Başka yollarla (örneğin faks ya da elektronik posta ile) gönderilen ya da başka adreslere teslim edilen taahhütnameler reddedilecektir.

Başvuru sahipleri, başvurularının eksiksiz olup olmadığını Başvuru Formunda yer alan kontrol listesinden kontrol etmelidir. Tam olmayan başvurular reddedilecektir.

Başvuruların Alınması İçin Son Tarih

Başvuruların alınması (taahhütname teslimi) için son tarih **15/05/2026** saat **17:00**'dır. Son başvuru zamanından sonra alınan başvurular, hiçbir şekilde değerlendirmeye alınmayacaktır. Taahhütname teslimi için posta veya kargo şirketine bağlı gecikmeler dikkate alınmayacaktır.

2.2.3 Son Başvuru Zamanı

Programa sunulacak projeler için son başvuru zamanları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Başvuru Süreci	Son Başvuru Zamanı
Projenin KAYS Girişi ve Onayı	**08/05/2026 | 23:50**
Taahhütnamenin E-imzası / Teslimi	**15/05/2026 | 17:00**

Başvuru sahiplerinin, proje başvurularını Ajansın program ilanında belirtilen son kabul tarih ve saatine kadar KAYS üzerinden yapması zorunludur. Her başvuru KAYS üzerinden üretilen taahhütnamenin imzalanması ile tamamlanır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması esastır. Taahhütnamenin e-imza ile imzalanması son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 (beş) iş günü içerisinde tamamlanır.

Taahhütnamenin e-imza ile imzalanmadığı hallerde, taahhütname başvuru sahibi tarafından imzalı olarak elden veya posta yolu ile son başvuru tarihinden itibaren en geç 5 (beş) iş günü içerisinde ajansın başvuru rehberinde belirttiği adrese teslim edilir. Bu durumda elden teslim eden kişiye, imzalı ve tarihli bir alındı belgesi verilir. Zamanında yapılmayan proje başvuruları için mazeret kabul edilmez ve bu projeler değerlendirmeye alınmadan reddedilir.

Her başvuru; kabul tarihi, saati ve referans numarası ile kaydedilir. Taahhütnamenin elden teslim edileceği durumlarda, kabul mahallinde son başvuru anı itibarıyla bir yığılma söz konusu ise kapanış saatinde kapılar kapatılır ve sadece o an itibarıyla içeride bulunan başvurular kabul edilerek işlem tamamlanır. Taahhütnamenin posta veya kargo şirketi yoluyla gönderildiği durumlarda postadaki gecikmeler dikkate alınmaz. Taahhütnamenin, başka yollarla (örneğin faks ya da elektronik posta ile) gönderilmesi ya da başka adreslere teslim edilmesi durumunda da proje teklifleri reddedilecektir.

2.2.4 Daha Fazla Bilgi Almak için

Başvuru sahibi, daha fazla bilgi edinmek için, program adını ve referans numarasını açık bir şekilde belirterek, e-posta ya da faks ile Ajansa sorularını gönderebilir. Soruların yanıtları, soruların Ajansa ulaşma tarihinden sonra en geç 3 (üç) gün içerisinde Ajans internet sitesinde yer alan Sıkça Sorulan Sorular Listesi'ne (SSSL) eklenecektir. Ajans bilgilendirme ve eğitim toplantıları hariç olmak üzere sözlü sorulan sorulara cevap vermekle yükümlü değildir. Bölge illerinde kurulacak ya da çevrimiçi ortamda yapılacak teknik yardım masaları aracılığıyla başvuru sahiplerinin projelerine ilişkin soruları **tarafsızlık ve eşit muamele ilkeleri** doğrultusunda cevaplanacaktır.

Tüm adaylara eşit davranılacak ve bir başvuru sahibine sağlanan bilgi SSSL aracılığıyla diğer başvuru sahiplerine de duyurulacaktır. Tüm resmi açıklamalar ve talep edilen bilgi Ajans tarafından sağlanacaktır. Başvuru rehberinde ve SSSL'de yer almayan hiçbir bilgi, başvuru sahibi ve Ajans için bağlayıcı değildir.

İlgili Ajans Birimi	Tel / Faks No	E-Posta	Web / E-Posta
İmalat Sanayide Dönüşüm Birimi	(352) 352 67 26	(352) 352 67 33	www.oran.org.tr isdb@oran.org.tr kktb@oran.org.tr
Kırsal Kalkınma ve Turizm Birimi			

2.3 Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi

Değerlendirme sürecine ilişkin özet şema aşağıda yer almaktadır.

Sadece son başvuru zamanı itibarıyla KAYS'tan onaylanmış ve taahhütnamesi e-imzalanmış (ya da ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilmiş) olan projeler değerlendirme aşamasına alınır. Değerlendirme, **ön inceleme** ile **teknik değerlendirme** olmak üzere 2 (iki) ayrı aşamada gerçekleştirilir.

Ön inceleme aşamasında projeler, Ajans personeli arasından oluşturulan bir komisyon marifetiyle idari kriterler ve uygunluk kriterleri yönünden incelenir. Aracı kuruluş onaylı kredi uygunluk belgesi alınması proje başvurunuzun teknik ve mali değerlendirme aşamasına geçebilmesinin ön koşullarından birisidir. **Onaylı kredi uygunluk belgesi bulunmayan** başvurular **teknik ve mali değerlendirme aşamasına alınmayacaktır.**

Başvuru rehberinde belirtilen kurallara uygun şekilde hazırlandığı anlaşılan projeler, Ajans gözetimi ve koordinasyonunda oluşturulacak değerlendirme komitesi tarafından yapılacak teknik değerlendirme aşamasına alınırlar. Ön incelemeyi geçen tüm proje başvuruları, teknik yetkinlik yönünden değerlendirilir. Proje başvurularının teknik değerlendirmesi dört aşamadan oluşmaktadır:

- Değerlendirme komitesince yapılacak değerlendirme
- Genel Sekreterce yapılacak inceleme
- Çevresel ve sosyal tarama
- Yönetim Kurulu onayı

Teknik değerlendirme aşamasında her bir proje öncelikle en az 2 (iki) değerlendirme komitesi üyesi tarafından değerlendirme tablosunda yer alan kriterler doğrultusunda puanlanır. Projelerin nihai başarı puanı ve sırası değerlendirme komitesi tarafından belirlenip Genel Sekretere sunulur.

Genel Sekreter sonuçları değerlendirme komitesine ve Yönetim Kuruluna sunmak üzere ön inceleme ziyaretleri ve risk tespiti yaptırabilir. Bu ziyaretler kapsamında görevli Ajans personeli projede belirtilen bilgiler ve/veya taahhüt edilen hususlara (fiziksel mekan, ekipmanlar, proje personeli vb.) ilişkin bilgi ve belge talep edebilir. Bu aşamada gerçekleştirilen bir diğer işlem ise bütçe revizyonudur. Genel Sekreter, değerlendirme süreci sonunda başarılı bulunmuş projelerin bütçelerini inceler/inceletir. Bu inceleme sonrası proje tekliflerinin çevresel ve sosyal standartlar açısından risk düzeylerinin belirlenmesi için tarama yapılır. Bu süreçler sonunda başarılı bulunan projeler, Yönetim Kuruluna sunulur.

2.3.1 Ön İnceleme

Yalnızca zamanında teslim edilen projeler ön incelemeye alınır. Ön inceleme aşamasında başvuru sahibinin ve proje konularının başvuru rehberinde belirtilen kriterlere uygunluğu yönünden ön inceleme yapılır. Ön incelemeye ilişkin hususlar aşağıda belirtilmiştir:

a) Başvuru rehberinde belirtilen uygunluk kriterlerine uymayan başvurular reddedilir. Ayrıca bu hususların değerlendirme sürecinin herhangi bir aşamasında tespit edilmesi halinde de söz konusu projeler reddedilir, bu durumun sözleşme imzalandıktan sonra tespit edilmesi halinde ise sözleşmeler feshedilir.
b) Ajans ön inceleme ve değerlendirme sürecinde, başvuru sahibinden başvuru ve eki belgelere ilişkin olarak bilgi ve belge isteyebilir.

Taahhütnamenin başvuru sahibinin yetkili/yasal temsilci(ler)i tarafından imzalanması gerekmektedir. Bu husus KAYS'a yüklenecek imza sirküleri veya vekaletname gibi belgeler üzerinden kontrol edilecektir. Yetkili olmayan kişiler tarafından yapıldığı tespit edilen başvurular reddedilir. Diğer taraftan Ajans başvuru rehberinde, başvuru formu dışında bazı bilgi ve belgelerin sunulmasının zorunlu olması yahut onay gerektiren işlem olması halinde yetkili makamlardan alınan onayın başvuru aşamasında sunulması gibi ek kriterler belirleyebilir. Böyle durumlarda tanımlanan ek kriterlerin yerine getirilmemesi projenin ön inceleme aşamasında reddedilmesine yol açar. Bunun dışında Ajans değerlendirme sürecini etkilemeyeceğini düşündüğü belgeleri ön inceleme ve değerlendirme aşamalarının herhangi bir

zamanında başvuru sahibinden talep edebilir. Başvuru sahibi, talep edilen bilgi ve belgeleri zamanında Ajansa sunmak zorundadır. Bu bilgi ve belgeleri Ajans tarafından belirtilen süre zarfında sunmayan başvuru sahiplerinin başvuruları reddedilir. Gerekli şartları taşıdığı anlaşılan projeler, bir listesi hazırlanarak teknik değerlendirme sürecine alınır. Gerekli şartları taşımadığı sonradan öğrenilen başvurular değerlendirme sürecinin hangi aşamasında olursa olsun ön incelemede elenmiş kabul edilir.

İdari Kontrol

Bu aşamada kontrol edilen kriterler ile bu kriterlerin sağlanmaması durumunda uygulanacak işlemler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

#	İdari Kontrol Kriterleri Tablosu	Kriter Sağlanmıyorsa Uygulanacak İşlem
1	Destekleyici Belgeler KAYS'a yüklenmiştir.	Kredi Uygunluk Belgesi (ya da kredi uygunluk başvurusunda bulunulduğuna dair belge) yoksa proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz. Ajans tarafından talep edilecek diğer eksik destekleyici belgelerin tamamlanması için yapılacak tebliği müteakip 5 (beş) iş günü ek süre verilir. Bu süre sonunda eksik belgeler KAYS'a yüklenmemişse proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunabilir ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
2	Proje (başvuru formu ve destekleyici belgeler) Türkçe ve standart formata uygun olarak KAYS üzerinden hazırlanmış ve onaylanmıştır.	Proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
3	Taahhütname, başvuru rehberinde belirtilen süre dahilinde, başvuru sahibinin yetkili/yasal temsilci(ler)i tarafından e-imza ile imzalanmıştır ya da ıslak imzalı olarak Ajansa teslim edilmiştir.	Proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
4	Proje TR72 Bölgesi illerinden birinde veya birkaçında uygulanacaktır.	Proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
5	Projenin uygulama süresi 6 aydır.	Proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
6	Proje bütçesi "1.3 Ajans Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak" bölümünde belirtilen asgari ve azami limitler dâhilindedir.	Asgari limitlerin altında kalmışsa proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz. Ancak, azami limiti aşan projeler ön inceleme aşamasını şartlı geçer ve başarılı olmaları durumunda proje bütçesi bu Program kapsamında belirlenmiş olan bütçe kurallarını sağlayacak şekilde revize edilir.
7	Proje bütçesinde öngörülen maliyetler "1.3 Ajans Tarafından Sağlanacak Mali Kaynak" bölümünde yer alan "Program Bütçe Kuralları" tablosundaki kural ve koşulları sağlamaktadır.	Proje ön inceleme aşamasını geçer; ancak başarılı bulunması durumunda proje bütçesi bu Program kapsamında belirlenmiş olan bütçe kurallarını sağlayacak şekilde revize edilir.

Uygunluk Kontrolü

Bu aşamada kontrol edilen kriterler ile bu kriterlerin sağlanmaması durumunda uygulanacak işlemler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

#	Uygunluk Kontrolü Kriterleri Tablosu	Kriter Sağlanmıyorsa Uygulanacak İşlem
1	Başvuru sahibi olan KOBİ'nin kredibilitesi uygundur. (Başvuru sahibi Ajans tarafından belirlenen süre dahilinde en az proje bütçesi tutarında Ajans tarafından belirlenen ilgili Aracı Kuruluş tarafından onaylanmış Kredi Uygunluk Belgesi sunmuştur.)	Proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
2	Başvuru sahibi, başvuru rehberinin "2.1.1 Başvuru Sahibinin Uygunluğu" bölümünde açıklanan uygunluk kriterlerini sağlamaktadır.	Proje ön inceleme aşamasında başarısız bulunur ve değerlendirme sürecinin sonraki aşamalarına alınmaz.
3	Başvuru sahibi başvuru rehberinin "Programa İlişkin Özel Düzenlemeler" bölümünde yer alan koşulları sağlamaktadır.	Belirtilenden fazla sayıda proje sunulmuşsa, projelerin teslim zamanı esas alınarak limiti aşan projeler değerlendirmeye alınmaz.

2.3.2 Teknik Değerlendirme

#	Değerlendirme Tablosu	Puan
1	**Mali ve Operasyonel Kapasite**	**30**
1.1	Başvuru sahibi ve kilit personeli projeye benzer konularda yeterli teknik uzmanlığa ve deneyime sahip mi?	10
1.2	Başvuru sahibinin projeyi uygulayabilecek yeterli yönetim kapasitesi bulunmakta mı?	10
1.3	Başvuru sahibinin proje konusu yatırımı gerçekleştirmek üzere finansman ihtiyacı ne düzeydedir?	10
2	**İlgililik**	**30**
2.1	Proje, Programın amacı ve öncelikleri ile uyumlu mu? Projenin; • İlişkilendirildiği 1 (bir) program önceliği ile projenin amaçları, faaliyetleri, sonuçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre azami 3 puan • İlişkilendirildiği 2 (iki) program önceliği ile projenin amaçları, faaliyetleri, sonuçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre azami 6 puan • İlişkilendirildiği 3 (üç) ve daha fazla program önceliği ile projenin amaçları, faaliyetleri, sonuçları, hedef grupları ve bütçesi arasında uyum varsa uyum düzeyine göre azami 10 puan.	10
2.2	Çağrı hedefleri ile proje konusu yatırım ne derece ilgili? Hedef sektör/tema faaliyetleri açısından bütüncül bir yaklaşım izlenmiş midir? (Tablo 2'de tarif edilen uygun başvuru sahibi faaliyet kodlarında başvurusu yapılacak proje yoluyla yapılacak yatırımın SoGreen amaçları, çerçeve dokümanları arasındaki uyum dikkate alınacaktır.)	5
2.3	Bölge Planı ve varsa bölgesel gelişmeye yönelik hazırlanan diğer strateji ve analiz raporlarında, yeşil geçiş sürecinde daha kırılgan olarak belirlenen il/ilçeleri hedefleyen alt projeler. (Bölge Planı ve varsa bölgesel gelişmeye yönelik hazırlanan diğer strateji ve analiz raporları kapsamında yeşil geçiş sürecinde daha kırılgan olarak belirlenen il/ilçeleri[13] **hedeflemeyen** projelere, bu kriter kapsamında **en fazla 7** puan verilecektir.)	10
2.4	Proje, hangi başvuru sahibi tarafından sunulmuştur? • Kadınlar veya gençler (18-35) tarafından sahip olunmayan veya yönetilmeyen işletmelerin proje tekliflerine bu bölümden en fazla 1 puan verilecektir. • Kadınlar veya gençler tarafından sahip olunan/yönetilen veya yönetiminin yüzde 50'den fazlası kadınlardan veya gençlerden oluşan veya ortaklık yapısına sahip işletmelerde ortaklığın yüzde 50'den fazlasının kadınlar veya gençlere ait olduğu işletmelere bu bölümden 5 puan verilecektir.	5

[13] Bölge Planı mekânsal kademelenme sıralamasında öncelikli gelişme merkezi ve yerel merkez olarak tanımlanan ilçeler

3	**Etki ve Sürdürülebilirlik**	**20**
3.1	Projenin kadın/genç ve diğer kırılgan gruplar için istihdam sağlama potansiyeli var mı? • 1'den az olmamak kaydıyla mevcut personel sayısının yüzde 5'ine kadar yeni istihdam sağlayacak işletmelere ilave 2 puan • 1'den az olmamak kaydıyla mevcut personel sayısının yüzde 5'i ila yüzde 10'u kadar yeni istihdam sağlayacak işletmelere ilave 3 puan • 1'den az olmamak kaydıyla mevcut personel sayısının yüzde 10'undan fazla yeni istihdam sağlayacak işletmelere ilave 5 puan İşletmenin sürdürülebilirlik raporlaması Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'na uygun olarak yapılıyor mu? En az bir (1) personeline Kamu Gözetimi Kurumu'nun akredite ettiği kuruluşlar tarafından düzenlenen Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Uzmanlığı (KSRU) eğitimini aldıran KOBİ'lere **2** puan verilecektir.	7
3.2	Projenin beklenen sonuçları sürdürülebilir mi? • Mali Boyut: Faaliyetler ve varsa yeni istihdam destek sona erdikten sonra nasıl finanse edilecek? • Kurumsal Boyut: İşletme tarafından proje sona erdikten sonra faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi beklenmekte mi? Projede sürdürülebilir kalkınmaya ve çevrenin korunmasına itibar gösteriliyor mu?	5
3.3	Proje somut bir katma değer unsuru içeriyor mu? (Kaynak verimliliğinin sağlanması vb. dâhil olmak üzere)	4
3.4	Proje potansiyel çarpan etkileri içermekte mi? (Proje konusu sektörün ileri-geri bağlantı düzeyi, istihdam etkisi ile katma değer yaratacak çarpan etkisi oluşturması dâhil olmak üzere, içinde bulunduğu ya da diğer sektörlere pozitif etkisi olacak mı?)	4
4	**Bütçe ve Maliyet Etkinliği**	**20**
4.1	Tahmini maliyetler ile beklenen sonuçlar arasındaki oran yeterli mi?	10
4.2	Yapılması öngörülen harcamalar faaliyetlerin uygulanması için gerekli mi?	10
	Toplam	**100**

Proje, değerlendirme tablosundaki kriterlere göre **100 (yüz) puan** üzerinden değerlendirilecektir. Değerlendirme Tablosu, bölümlere ve alt bölümlere ayrılmıştır. Her bir alt bölüm **tam sayı** üzerinden (varsa) Değerlendirme Tablosunda belirtilen kurallara uygun olarak ve azami puanı aşmayacak şekilde puanlandırılacaktır. Herhangi bir alt bölüme en düşük 1 (bir) puan verilecektir.

Her bir proje iki değerlendirme komitesi üyesi tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Değerlendirme komitesi üyeleri projelerin puanlamasını KAYS üzerinden gerçekleştirirler.

Bir projenin teknik açıdan başarılı olarak sayılabilmesi için aşağıda yer alan 2 (iki) koşulu aynı anda sağlaması gerekmektedir:

Proje Başvurularının başarılı olabilmesi için 100 puan üzerinden **toplam en az 65 puanın yanında ilgililik bölümünden de en az15 puan alması gerekir.**

Puanlamada aşağıda açıklanan sistematik uygulanır.

- Projenin puanı iki değerlendirme komitesi üyesinin vermiş olduğu puanların aritmetik ortalaması alınarak tespit edilir.

- İki değerlendiricinin başarılı bulduğu projeye vermiş olduğu puanlar arasında 20 (yirmi) ve üzeri fark olması halinde teklif üçüncü bir değerlendirme komitesi üyesine inceletilir. Başarı sıralamasında üçüncü değerlendirme puanı ile bu puana en yakın değerlendirme puanının aritmetik ortalaması esas alınır. Üçüncü değerlendirme puanının diğer iki değerlendirme puanına olan farkının birbirine eşit olması halinde başarı puanı yüksek olan değerlendirme puanı ile üçüncü değerlendirme puanının aritmetik ortalaması esas alınır. Üçüncü değerlendirme puanının başarısız olması halinde ilgili proje için değerlendirme komitesi süreci yeniden başlatılır.
- Bir değerlendirme komitesi üyesinin başarılı, diğerinin başarısız bulduğu proje teklifi üçüncü değerlendirme komitesi üyesine inceletilir. Üçüncü değerlendirme komitesi üyesinin, proje teklifini başarısız bulması halinde, puan farkına bakılmaksızın iki başarısız puanın; başarılı bulması halinde ise iki başarılı puanın aritmetik ortalaması alınır. Ancak başarılı puanlar arasındaki farkın 20 (yirmi) ve üzeri olması durumunda ilgili proje için değerlendirme komitesi süreci yeniden başlatılır.

Yapılan değerlendirme ve seçim sonucunda, başarı koşullarını sağlayan projeler sıralanır ve "**Başarılı Projeler Listesi**" oluşturulur. Sıralama aşağıdaki hususlar dikkate alınarak yapılır:

1) Başarı sırasında toplam puan esas alınır. Toplam puan bakımından en yüksek puan alan proje birinci sırada en düşük puan alan proje ise sonuncu sırada yer alır.
2) Aynı toplam puanı alan projeler bakımından sıralamada aşağıdaki hususlar eşitlik bozulana kadar sırasıyla dikkate alınır:
    a. "İlgililik" bölümünden alınan puan ortalaması yüksek olan,
    b. "Mali ve Operasyonel Kapasite" bölümünden alınan puan ortalaması yüksek olan,
    c. Proje teslim zamanı daha önce olan üst sırada yer alır.

Program kapsamında tahsis edilen toplam mali kaynak tutarı göz önünde bulundurularak başarılı projeler arasında sıralama yapılır ve Asıl Liste oluşturulur. Bütçe kısıtı nedeniyle Asıl Listeye giremeyen başarılı projeler Yedek Listede yer alır.

Söz konusu listeler, Genel Sekreter tarafından, proje başvurularının tamamlanmasından itibaren en geç 3 (üç) ay içerisinde Yönetim Kurulunun onayına sunulur. Genel sekreter, sonuçları değerlendirme komitesine ve Yönetim Kuruluna sunulmak üzere, proje tekliflerinin risk durumunu ölçmek amacıyla, Ajans personelini görevlendirerek araştırma, inceleme ve ön izleme ziyaretleri yaptırabilir. Söz konusu ziyaretlerde değerlendirme sonuçlarının sıhhatini olumsuz yönde etkileyecek fiil ve beyanlardan kaçınılır.

Genel Sekreter proje listelerini yönetim kuruluna sunmadan önce, listede yer alan her bir projenin bütçe kalemlerini ve bunlar için öngörülen bütçe tutarlarını değerlendirme komitesinden gelen bütçe revizyonu önerilerini de göz önünde bulundurarak ayrı ayrı inceler veya inceletir. Bu inceleme sonucunda, genel sekreter tarafından proje başvurusunda yüksek gösterilmiş bütçe tutarları, her bir bütçe kalemi itibarıyla yeniden belirlenir, ihtiyaç fazlası olduğu değerlendirilen makine, ekipman ya da yazılım gibi satın almalar ile uygun olmayan maliyetler çıkarılır, gerekliyse bütçe kalemlerinin yeri değiştirilir. Proje başvurusunda düşük gösterilmiş bütçe tutarlarının tespiti halinde ise, inceleme sonucunda proje bütçesinin ulaşacağı toplam tutar, başvuru sırasındaki toplam tutarı geçmemek şartıyla yeniden belirlenir.

Yönetim kurulu, teklif edilen listedeki projelere ilişkin bütçe miktarları üzerinde değişiklik yapamaz veya listeye yeni proje ekleyemez. Ancak değerlendirmenin tarafsızlığı ve tutarlılığını, projelerin birbirleriyle tamamlayıcılığını ya da bölgenin mekânsal ve sektörel önceliklerini dikkate alarak ve gerekçesini açıkça belirtmek şartıyla, teklif edilen listeden proje çıkarabilir. Ayrıca Yönetim Kurulu, aynı proje için bir defaya mahsus olmak üzere ve gerekçesini açıkça belirtmek şartıyla, genel teknik değerlendirmesi bakımından tereddüt duyduğu listedeki projelerle ilgili olarak değerlendirme komitesinden, bütçe

miktarları üzerinde tereddüt duyduğu listedeki projelerle ilgili olarak ise genel sekreterden yeniden değerlendirme yapılmasını isteyebilir. Yönetim Kurulu tarafından mali destek verilecek nihai listenin oluşturulması sırasında, ilgili projeler hakkında yapılan bu son değerlendirmeler dikkate alınır. Mali destek almaya hak kazanan projelerin kesin listesi, Yönetim Kurulu tarafından onaylandıktan sonra resmi olarak geçerlik kazanır. Yönetim Kurulu onayını müteakip, Ajansın Program bütçesinde öngörülen destek ödeneği ile sınırlı olmak üzere, Ajans tarafından listedeki projelere mali destek verilir. Desteklenecek Asıl Proje Listesi Ajansın ve SoGreen Projesi internet sitesinde ilan edilir. Bu aşamadan sonra proje teklif çağrısı iptal edilemez.

2.3.3. Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi

Program kapsamında desteklenecek tüm projeler, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal politika ve standartları ile SoGreen Projesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesine tabidir. Bu politika ve standartlar ile çerçevenin amacı, proje uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek olumsuz risk ve etkileri azaltmak, hafifletmek ve/veya telafi etmeye yönelik önlemleri hayata geçirmektir. Bu kapsamda, teknik ve mali değerlendirme sürecinde başarılı bulunan asıl ve yedek listedeki projeler, çevresel ve sosyal risk düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Yönetim Kurulu'na sunulmadan önce Ajans/Proje Uygulama Birimi (PUB) tarafından bir tarama sürecine tabi tutulacaktır. Bu tarama sürecinin sonucunda:

- Düşük Riskli olarak sınıflandırılan projeler doğrudan Yönetim Kurulu'nun onayına sunulacaktır.
- Orta Riskli olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı Kontrol Listesi" veya "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Önemli Risk olarak sınıflandırılan projeler için "Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı" veya "Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Raporu" hazırlanması gerekmektedir. Bu dokümanlar tamamlanmadığı sürece başvuru sahipleri ile sözleşme imzalanmayacaktır.
- Yüksek Riskli olarak sınıflandırılan projeler desteklenmeyecektir.

2.4 Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi

2.4.1 Bildirimin İçeriği

Başvuru sahiplerine, projelerinin değerlendirme sonucuna ilişkin durum elektronik mektup ile bildirilir. Projesi başarısız bulunan başvuru sahiplerine ön inceleme ile teknik değerlendirme aşamalarına ilişkin sonuç formu gönderilir ve projenin başarısızlık gerekçesi belirtilir.

Ajansın bir projeyi reddetme ya da destek vermeme kararı nihaidir.

2.5 Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları

Destek kararını takiben, verilecek destek miktarı ve uygulamaya ilişkin ilke ve kurallar, başvuru sahibi ile Ajans arasında imzalanacak bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşme sürecinde talep edilecek belgeler "Sözleşme Aşamasında Hazırlanması ve Sunulması Gereken Belgeler" bölümünde açıklanmıştır. KAYS üzerinden yapılacak bildirimi müteakip başvuru sahiplerinin 10 (on) iş günü içerisinde sözleşme belgelerini doldurarak Ajansa matbu olarak teslim etmeleri gerekmektedir. Bu süre zarfında sözleşme imzalamak üzere Ajansa başvurmayan, sözleşme imzalamayacağını yazılı olarak bildiren veya Ajans tarafından talep edilen belgeleri zamanında sunmayan başvuru sahipleri söz konusu destekten feragat etmiş sayılır. Aynı süre içerisinde makul bir sebepten ötürü sözleşme imzalamaya gelemeyeceğini bildiren

başvuru sahiplerine 10 (on) iş günü ilave süre tanınabilir. Sözleşme özellikle aşağıda belirtilen hakları ve yükümlülükleri düzenler:

Kesin destek tutarı: Azami destek tutarı sözleşmede belirtilecektir. Bölüm 2.1.4'te açıklandığı gibi, bu tutar, tahminlere dayalı bir şekilde hazırlanan bütçe çerçevesinde belirlenecektir. Kesin destek tutarı, proje uygulama süresi sona erdiğinde ve nihai rapor sunulduğunda kesinlik kazanacaktır. Mali destek hiçbir koşulda sözleşmede belirtilen tutarı geçemez, sözleşme tutarını aşan ek ödeme yapılamaz ve yararlanıcı tarafından aynı sözleşme kapsamında ek destek talebinde bulunulamaz.

Hedeflerin gerçekleştirilememesi: Yararlanıcının sözleşme koşullarını yerine getirmemesi halinde Ajans o zamana kadar ödenen tutarların tamamen ya da kısmen geri ödenmesini talep edebilir. Nihai ödeme tutarının netleştirilmesi sonrasında yerine getirilemeyen performans göstergeleri / hedefler için nihai destek tutarından sözleşmeye yazılmak kaydıyla yüzde 10'a kadar cezai yaptırım uygulanabilir. Ayrıca desteklenen proje kapsamında, istenen bilgi ve belgelerin zamanında ve eksiksiz verilmemesi, izleme ziyaretlerinde uygulama ve yönetim mekanlarına erişimin zorlaştırılması yahut engellenmesi veya projenin sözleşmeye, eklerine ve yürürlükteki mevzuata uygun şekilde yürütülmediğinin tespiti halinde Ajans, ödemeleri durdurabilir ve/veya sözleşmeyi feshedebilir.

Sözleşmenin değiştirilmesi: Yararlanıcının projesini Ajans ile imzaladıkları sözleşme hükümleri doğrultusunda uygulaması esastır. Ancak sözleşmenin imzalanmasından sonra projenin uygulamasını zorlaştıracak veya geciktirecek önceden öngörülemeyen ve beklenmeyen durum yahut mücbir sebep söz konusu ise sözleşme tarafların mutabakatı ile uygulamanın herhangi bir safhasında değiştirilebilir ve/veya proje uygulamasının tamamı veya bir kısmı durdurulabilir.

Raporlar: Yararlanıcılar, proje uygulama süresinin tamamlanmasını takiben projede kaydedilen ilerleme ve gerçekleşmeleri içeren bir nihai rapor sunmak zorundadır. Ayrıca Ajans, yararlanıcıdan ilave bilgi ve belge talebinde bulunabilir. Nihai rapor, proje uygulama süresinin bitimini müteakip **en geç kırk beş gün içinde** Yararlanıcı tarafından Ajansa sunulur.

Nihai raporun Ajans tarafından onaylanması aşamasına kadar gerçekleşen hiçbir blokaj çözme işlemi, harcamaların uygun maliyet kabul edildiği anlamına gelmez.

Yararlanıcılar, ayrıca geri ödeme dönemi boyunca, her altı ayda bir performans göstergelerine yönelik gelişmeleri içeren raporları Ajansa sunacaktır.

Ödemeler:

Yararlanıcı ile Ajans arasında imzalanan sözleşmede belirtilen destek tutarı, proje uygulama süresi boyunca yararlanıcının ödeme taleplerine binaen ikişer aylık periyotlar halinde (Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık aylarında) ilgili destekleyici belge ve dokümanların Ajans tarafından uygun bulunmasını müteakip Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. Şubelerinden, yararlanıcı adına açılan proje özel hesabına aktarılır.

Değerlendirme sonucu destek almaya hak kazanan yararlanıcı adına açılan proje özel hesabına aktarılacak destek tutarı, aşağıdaki usul ve esaslar dahilinde kullanılabilecektir:

(a) Yararlanıcının ilgili şubeye ödeme talebi vermesi ve bu talebe konu ödemenin alt projeye ilişkin bir harcamayla ilgili olması gerekmekte olup, bu harcama için düzenlenen fatura yararlanıcı tarafından ilgili şubeye ibraz edilecektir.

(b) İlgili şube, yararlanıcı tarafından ibraz edilen faturada satıcı olarak görünen kişinin ödeme talimatındaki hesabın sahibi olup olmadığını kontrol edecek ve fatura düzenleyenle hesap sahibi uyumlu olan ödeme talimatları için Ajansa e-posta kanalıyla onay talebi gönderecektir.

(c) İlgili şube tarafından gönderilen onay talebinin Ajans tarafından uygun bulunması halinde ödeme talebindeki tutar, Ajans tarafından yararlanıcı hesabına blokeli olarak yatırılacaktır. Bu tutar hesaba yatırıldığı tarihten itibaren en fazla 3 iş günü içerisinde Ajanstan ayrıca bir talimat alınmaksızın şube tarafından yüklenicinin hesabına aktarılacaktır.

Geri Ödemeler:

Yararlanıcının kullanmış olduğu desteğin geri ödemesi aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır:

- Geri ödeme tutarı, yararlanıcı tarafından sunulan nihai raporun değerlendirilmesi neticesinde uygun maliyet toplamının tespiti ile belirlenir. Aylık taksitler ise toplam uygun maliyetin 24'e bölünmesi ile elde edilir.
- Aylık taksitlerin ilkinin Ajansa geri ödemesi, Ajans desteğinin yararlanıcı ile destek sözleşmesini imzalandığı tarihten itibaren altıncı ayın tamamlanmasından sonraki iş günü Ajansın protokol imzalanan Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O ilgili şubesinde açılan proje özel hesabına yapılır. Diğer taksitler ise en geç takip eden aylarda aynı tarihte ödenir. Son ödeme gününün iş günü olmayan bir güne rastlaması halinde ödeme bir sonraki iş günü yapılır.
- Desteğin Ajansın hesabına geri ödenmesinin operasyonel takibi ve koordinasyonu ilgili banka şubesinin yükümlülüğü altındadır. Taksitlerin vadesinde ödenmemesi durumunda ilgili şube, gecikmeyi ve buna ilişkin tüm bilgileri derhal Ajansa yazılı olarak bildirir ve gerekli takip ve tahsilat süreçlerini ilgili mevzuat çerçevesinde başlatır.
- Ajans tarafından sağlanan desteğin herhangi bir şekilde kullanılmaması ve/veya yapılan bir harcamanın Ajans tarafından uygun maliyet olarak değerlendirilmemesi durumunda sözleşmedeki cezai hükümler saklı kalmak kaydıyla desteğin geri alınmasına ilişkin süreçler yürütülür. Nihai raporun onaylanmasının ardından kesinleşen uygun maliyetler çerçevesinde geri ödeme planı kalan taksitlere eşit yansıtılacak şekilde revize edilir.

Projeye ait kayıtlar: Yararlanıcı, proje uygulanmasına dair tüm hesap ve kayıtları şeffaf bir şekilde tutmakla yükümlüdür. Bu kayıtlar proje uygulaması sona erdikten sonra **10 (on) yıl** süreyle saklanmalıdır.

Denetim: Gerektiğinde yapılacak denetimler sırasında Yararlanıcı, proje uygulama ve yönetim mekanlarına erişimi zorlaştırmamak yahut engellememek ve talep edilen her türlü bilgi ve belgeyi görevli personele zamanında sunmak zorundadır.

Tanıtım ve görünürlük: Yararlanıcı Bakanlığın genel koordinasyonunu görünür kılmak ve tanıtmak için, Ajans tarafından hazırlanan görünürlük rehberine uygun olarak gerekli önlemleri alır.

Satın alma işlemleri: Proje kapsamında yapılacak tüm satın almalar Aracı Kuruma vekâleten Yararlanıcı tarafından gerçekleştirilecektir. Satın almalarda ticari uygulamalar/pazar uygulamaları geçerli olup Dünya Bankası'nın temel satın alma prensipleri olan paranın karşılığı, ekonomiklik, dürüstlük, amaca uygunluk, verimlilik, şeffaflık ve hakkaniyet ilkelerine riayet edilmelidir.

2.6 Proje Performans Göstergeleri

Aşağıda, KAYS üzerinde önceden tanımlanmış bu programın amaç ve hedefleri ile doğrudan ilişkili **zorunlu göstergeler** verilmektedir. Bu göstergelerin başvuru esnasında KAYS üzerinden seçilmesi ve

hedef değerlerin girilmesi gerekmektedir[14]. Dolayısıyla, Ajansa sunulacak projelerin bu göstergelere katkı sağlayacak şekilde hazırlanması önemle tavsiye edilir. **Her başvuru için zorunlu göstergelerin yanında proje özelinde performans göstergeleri belirlenmesi gerekmektedir.** Bu göstergeler belirlenirken tek bir faaliyete odaklanılmamasına, genel performansı yansıtmasına, projenin faaliyetleri ve amaçlarıyla uyumlu ve ölçülebilir olmasına özen gösterilmelidir.

Zorunlu Göstergeler

KODU	ADI	AÇIKLAMA	BİRİMİ
SGR1	İstihdam Edilen Engelli Sayısı	Faydalanıcı İşletmede Geçici veya Sürekli İstihdam Edilen Engelli Kişi Sayısı (Proje Ekibi Dışında)	Kişi
SGR2	İstihdam Edilen Kadın Sayısı	Faydalanıcı İşletmede Geçici veya Sürekli İstihdam Edilen Kadın Sayısı (Proje Ekibi Dışında)	Kişi
SGR3	İstihdam Edilen Kişi Sayısı	Proje Sonucunda Oluşması Beklenen Ek İstihdam	Kişi
SGR4	İstihdam Edilen Genç Sayısı (18-35 Yaş)	Proje Kapsamında Geçici veya Sürekli İstihdam Edilen Genç (18-35 Yaş) Sayısı (Proje Ekibi Dışında)	Kişi
SGR5	İyileştirilmiş Mevcut Çalışan Sayısı	Proje kapsamında alınacak eğitimler sonrasında proje faaliyetleri için görevlendirilen toplam mevcut çalışan sayısı	Kişi
SGR6	İyileştirilmiş Mevcut Kadın Çalışan Sayısı	Proje kapsamında alınacak eğitimler sonrasında proje faaliyetleri için görevlendirilen mevcut kadın çalışan sayısı	Kişi
SGR7	İyileştirilmiş Mevcut Genç Çalışan Sayısı	Proje kapsamında alınacak eğitimler sonrasında proje faaliyetleri için görevlendirilecek mevcut genç (18-35 Yaş) çalışan sayısı	Kişi

Zorunlu göstergelerin haricinde, SoGreen Projesi'nin çerçevesi, hedef ve amaçları ile bu rehberde yer alan program gerekçelendirmeleriyle bağdaşık olarak aşağıdaki seçimlik göstergelere de proje başvurularında yer verilmesi; değerlendirme sürecini olumlu etkileyecek ve program hedeflerine yönelik SMART göstergelerin oluşmasına katkı sağlayacaktır. Başvuru sahipleri, zorunlu ve seçimlik göstergelere ilaveten; projelerine uygun diğer göstergeleri de KAYS ortamında seçebilirler.

[14] İstihdam taahhüdü içeren projelerde, proje uygulama döneminin sonunda taahhüt edilen istihdam düzeyini gerçekleştiremeyen projelere, taahhüt edilen istihdamın büyüklüğüne bağlı olarak destek tutarının yüzde 2 ila yüzde 5'i oranında cezai yaptırım uygulanacaktır.
Söz konusu KSRU sertifika eğitimine katılım (eğitime katılım sertifikası alınması zorunludur) taahhüdünde bulunan yararlanıcıların, proje uygulama dönemi içerisinde bu yükümlülüğü yerine getirmemeleri halinde, destek tutarının yüzde 2'si oranında cezai yaptırım uygulanacaktır.

Bazı Önemli Seçimlik Göstergeler

KODU	ADI	AÇIKLAMA	BİRİMİ
K35	Su Tüketim Miktarı	İşletmenin Yıllık Su Tüketim Miktarı	Metreküp
K36	Elektrik Tüketim Miktarı	İşletmenin Yıllık Elektrik Tüketim Miktarı	MWH
K37	Doğalgaz Tüketim Miktarı	İşletmenin Yıllık Doğalgaz Tüketim Miktarı	Metreküp
K41	Çevre Mevzuatına Uygun Tesis Sayısı	Proje Kapsamında Çevre Mevzuatına Uygun Hale Getirilen Tesis Sayısı	Adet
K52	Çevre Dostu Ürün Sayısı	Proje Kapsamında Geliştirilen Çevre Dostu Ürün Sayısı	Adet
K54	Atıktan Elde Edilen Ürün Sayısı	Proje Kapsamında Atıktan Elde Edilen Ürün Sayısı	Adet
K55	Atıktan Elde Edilen Ürün Miktarı	Proje Kapsamında Atıktan Elde Edilen Ürün Miktarı	Ton
K63	Verimlilik artışı	Proje kapsamında firmanın üretim faaliyetlerinde gerçekleşen % verimlilik artışı	%
K68	Gerçekleştirilen kaynak verimliliği etüdü sayısı	Proje kapsamında Gerçekleştirilen kaynak verimliliği etüdü sayısı	Metreküp, Adet, Ton
K69	Uygulanan kaynak verimliliği arttırıcı proje sayısı	Uygulanan kaynak verimliliği arttırıcı proje sayısı	Adet
K73	Kaynak verimliliğine yönelik sertifika alan işletme sayısı	Kaynak verimliliğine yönelik sertifika alan işletme sayısı	Adet
K77	Sürdürülebilir üretim konusunda hazırlanan yol haritası sayısı	Proje kapsamında firmalarda sürdürülebilir üretimin sağlanması konusunda hazırlanan yol haritası sayısı	Adet
K88	Birim üretim maliyetlerinde azalma oranı	Projenin uygulanması sonucunda birim üretim maliyetlerinde azalma oranı	%
T16	Belgelendirilen Turistik Tesis Sayısı	Proje Kapsamında Belgelendirilen (Kültür ve Turizm Bakanlığı veya Belediye Tarafından) Turistik Tesis Sayısı	Adet
TK12	Sulanan Tarım Arazisi Alanı	Sulanan Tarım Arazisi Alanı	Hektar
TK31	İyileştirme Yapılan Su Havzası Alanı	Proje Kapsamında İyileştirme Yapılan Su Havzası Alanı	Metrekare
TK46	İyi Tarım Uygulaması Gerçekleştiren Üretici Sayısı	İyi Tarım Uygulaması Gerçekleştiren Üretici Sayısı	Kişi
TK6	Su Ürünleri Yetiştiriciliği Uygulamaları İçin Yapılan Harcamanın Parasal Değeri	Su Ürünleri Yetiştiriciliği Uygulamalarına Yönelik Yapılan Harcamanın Parasal Değeri	TL
TK9	Modern Sulama Yöntemleri Kapsamında Yapılan Yatırım	Proje Kapsamında Modern Sulama Yöntemlerine Yapılan Toplam Yatırım	TL